No. 117. VRIJDAG 17 MEI. Ao. 1861.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, No. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer.......... - 0.20
Andere Advertentiën per regel.......... - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cent. voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een

BIJVOEGSEL.

De discussie over het Hoofdstuk van Koloniën.

Na een belangrijke beraadslaging, die bijna drie volle dagen duurde, heeft de Tweede Kamer der Staten-Generaal de Begrooting voor Kolonien met algemeene stemmen op *één* na aangenomen. Zijn wij met die discussie vooruitgekomen? heeft zij licht gespreid over onze toekomst, over wat wij te wachten hebben van Regering en Vertegenwoordiging? geeft zij inzigt in de tegenwoordige verhouding tusschen beide, kunnen wij er uit leeren wat we van de zamenwerking (en *of* wij zamenwerking) van deze Kamer met dit Kabinet te wachten hebben? Wij zullen het kortelijk nagaan.

Bij de behandeling der eerste paragraaf van de Memorie van Beantwoording werd tevens in discussie gebragt de mededeeling der Regering van 23 april. De Regering, bij monde van den Minister van Buitenlandsche Zaken, wilde deze discussie te baat nemen om, ten aanzien van de door haar te volgen rigting, zoo als die voorkwam in het genoemde programma, een bepaald votum van de Kamer uit te lokken, om aan de stemming de beteekenis te geven van eene verklaring van vertrouwen of wantrouwen in het Kabinet. Die poging is mislukt. Eene bepaalde, uitdrukkelijke verklaring van vertrouwen, wilden de leden der Kamer die zich over dit punt uitlieten, aan hunne stem over de Begrooting van Kolonien niet verbinden. Het was, merkte b. v. de heer van Goltstein op, niet te vergen dat men zich bij deze discussie over de algemeene staatkunde van het Kabinet verklare, want het bespreken daarvan moet noodwendig in 't voorbijgaan en zeer oppervlakkig geschieden. In de verklaringen van verschillende andere leden is gelijke bedoeling zigtbaar. Het scheen dan ook dat de Regering op deze vordering niet stond, althans de woordvoerder van het Kabinet retireerde allengs: men verlangde nu niet meer een bepaald votum van vertrouwen, maar toch een votum dat „eenige beteekenis" had, waaruit men zou kunnen opmaken of de weg door dit Kabinet, vooral op koloniaal terrein te volgen, op ondersteuning rekenen kan. (Een votum van vertrouwen, zooals een der sprekers het had opgevat, „geeft zich" zeide toen de Minister, „en wordt niet afgevraagd.") Maar ook deze „beteekenis" van de stemming werd op den achtergrond geschoven. Tot een bepaalde verklaring bij stemming is het dus niet gekomen, voor zooveel betreft het programma in zijn geheel.

Wel heeft het aanleiding gegeven tot menigvuldige beschouwingen die getuigden dat het niet de algemeene goedkeuring wegdroeg: aan verscheidene uitdrukkingen had men zich geërgerd, de toon van het stuk had mishaagd, eenige voorstellingen van feiten werden minder juist gekeurd. Het was vooral de uitdrukking in het programma: „de Natie is het twisten moede," die tot velerlei aanmerkingen aanleiding gaf. Volgens eenige sprekers past het den Minister niet tegenover de Volksvertegenwoordiging zich te beroepen op de gezindheid der Natie. Deze is uitgedrukt in de Vertegenwoordiging: acht men dat de Kamers niet zijn de ware vertegenwoordigers des volks of dat de stemming der Natie is veranderd, dan moet men een beroep op het Volk doen en de Kamers (of eene daarvan) ontbinden: maar zoolang zij niet naar huis gezonden is, is de vertegenwoordiging de grondwettige drager van den volkswil. Als de Regering zich in deze Kamer — zoo vroeg een der sprekers — op de Natie beroept, wat wordt er dan van de vertegenwoordiging der Natie? De kwestie verdiende wel een gezette bespreking; in de gevoerde discussie vinden wij echter geen grondige behandeling, gelijk trouwens bij de menigte zaken die te behandelen waren, te verwachten was. Al wat de Minister VAN ZUYLEN op de vraag antwoordde was dit: „Waar homogeniteit bestaat tusschen Vertegenwoordiging en Natie kan de Vertegenwoordiging uit een dergelijk beroep op de Natie niet anders dan kracht ontleenen; waar die homogeniteit ontbreekt is zoodanig beroep welligt een heilzame herinnering." Dit antwoord blijkt wel het praktisch nuttige, niet het regtmatige van dat beroep. Welligt had de Minister kunnen zeggen: de Vertegenwoordigers der Natie zijn slechts hare gedelegeerden, haar gemagtigden: even als elk gemagtigde kunnen ook zij de bedoelingen van hunnen lastgever miskennen: ons Nederlandsch staatsregt kent de fictie niet (elders gehuldigd) dat de Vertegenwoordiging *het volk zelf* is.

Het woord „twisten" vond groote afkeuring, het was een odieus woord, het deed denken aan nutteloos gekijf en het paste niet op de ernstige behandeling van de groote belangen des Lands in de Kamers. Deze en meer andere uitdrukkingen hadden bij velen een onaangenamen indruk gemaakt en als wij nagaan wat over 't programma in 't algemeen is gezegd dan is de slotsom dat het Ministerie zich daarmede weinig goed heeft gedaan. Vooral scheen men jegens den Minister van Buitenlandsche Zaken minder gunstig gestemd en scheen men aan hem vooral het programma toe te schrijven: eene meening die zelfs door de herhaalde verklaring dat het programma van 't geheele Kabinet was uitgegaan, niet geheel werd weggenomen.

En toch, niettegenstaande deze oorzaken van ergernis, die zich bij de discussie lucht gaf, geeft zij ons hoop dat wij een stap voorwaarts zijn gekomen, dat de tijd van twisten (zij het dan van vruchtbaar of onvruchtbaar twisten) voorbij zal zijn en er door dit Ministerie wat tot stand gebragt zal worden. Een eerste vereischte daartoe is bij de Regering, zoo als een uitstekend spreker het uitdrukte, de autoriteit van het karakter, van een vast regeringsbeginsel. Op de houding van het Kabinet bij de beraadslaging afgaande zal men het, gelooven wij, noch karakter noch vastheid ontzeggen. Een tweede noodwendig vereischte is overeenstemming van inzigten met de vertegenwoordiging: ook deze schijnt niet te zullen ontbreken. Van onderscheidene kanten is deze Regering ondersteuning toegezegd: het hoofd der liberale partij heeft het „thema" van het programma goedgekeurd, al vond hij de paraphrase niet mooi en al had hij bezwaar tegen den toon en de wijs. Hij zeide zijn bondgenootschap toe aan dit Kabinet, dat verklaart een liberaal Ministerie en een Ministerie van handeling te zijn. Met hem vereenigden zich de voorstanders der meest uiteenloopende gevoelens in de Kamer. De algemeene politiek, gesteld dat zij aan 't programma beantwoordt, zal dus geen tegenwerking van de Kamer ondervinden: wij mogen dan verwachten dat ook de Regering, die gunstige omstandigheid te baat nemende, hare krachten in zal spannen en met de daad toonen dat zij is een *handelende* Regering: op die voorwaarde alleen zal zij duurzaam en krachtig kunnen regeren. Dit is het resultaat dat het Kabinet uit de discussie kan trekken: het houde er in zijn eigen belang en in dat van 't Vaderland het oog op!

En wat is nu het gevolg der discussie ten aanzien van 't geen wij op koloniaal gebied, het eenige groote vraagstuk van onzen tijd in ons Land, te wachten hebben?

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 15 Mei.
(*Particuliere Correspondentie.*)

De London Gazette van gisteren avond bevat de Koninklijke proclamatie, waarbij aan de Britsche onderdanen wordt bevolen de striktste onzijdigheid in acht te nemen in de vijandelijkheden die thans in de Noord-Amerikaansche Staten plaats grijpen. De bepalingen der wet van George III op de inlijving van Engelsche onderdanen en de uitrusting van Engelsche schepen voor vreemde dienst worden in die proclamatie breedvoerig uiteengezet, terwijl tevens worden blootgelegd eenige, van de geschreven Engelsche wetten onafhankelijk bestaande, regelen betreffende zee-oorlog. Ons Gouvernement ontzegt daarin zijne officiële bescherming aan alle Britsche onderdanen die, gebruik makende van de door de Zuidelijke Confederatie uitgevaardigde kaperbrieven, in handen der Noordelijke Staten mogten vallen en door het Federaal Gouvernement ter dood worden veroordeeld. Die officiële vermaning zal ongetwijfeld op de Engelschen eenigen invloed uitoefenen, ofschoon ik u positief meen te kunnen verzekeren, dat reeds te Liverpool verschillende schepen worden uitgerust, wier bezitters, in weêrwil der Koninklijke proclamatie, zich van de kaperbrieven van President Davis zullen bedienen en het gevaar zullen trotseren van in handen der Noordelijke Staten te vallen en in New-York te worden opgehangen. Hoe volledig de proclamatie in sommige opzigten ook moge zijn, is zij echter geenszins geschikt onze groote handelslieden te voldoen. Zij verwachtten van ons Gouvernement eene duidelijke verklaring, welke materialen door het Federaal Gouvernement als oorlogs contrabande zullen worden beschouwd, opdat zij niet tegen hunnen wil de wetten van neutraliteit zouden behoeven te schenden. Omtrent dit hoogst belangrijke punt bevat de proclamatie evenwel geen bepaalde definitie, maar verbiedt alleen in onbepaalde termen voor de strijdende partijen materialen te vervoeren, die, volgens de wetten der Volken, als contrabande worden beschouwd. Gij begrijpt de moeijelijke positie waarin onze handelaars daardoor geplaatst zijn, naardien er talrijke artikelen zijn, die willekeurig onder de verboden waar zouden kunnen worden gerangschikt. Willen zij zich niet aan het gevaar blootstellen zelfs onwillig de wetten der neutraliteit te overtreden, dan moeten zij zich onthouden materialen naar de Vereenigde Staten te vervoeren, waaromtrent onzekerheid bestaat of zij al dan niet tot den smokkelhandel behooren. Vooral de steenkolenhandel zal daardoor aanmerkelijk worden belemmerd.

De Whigs verliezen een hunner meest getrouwe aanhangers in den Hertog van Bedford, broeder van lord John Russell, die gisteren in zijn voorvaderlijk kasteel Woburn Abbey in Bedfordshire overleed. De Hertog, wiens overige titels waren: markies van Tavistock, baron Russell van Thornhaugh en baron Rowland van Streatham, bereikte juist maandag jongstl. zijn 73ste verjaardag. In 1808 trad hij in het huwelijk met lady Anna Maria Stanhope, oudste dochter van den graaf van Harrington, die in 1857 overleed, hem een eenigen zoon nalatende, William, markies van Tavistock, thans hertog van Bedford. Reeds op zijn 20ste jaar trad de overledene hertog als Parlementslid op voor Bedfordshire. In 1832 kwam hij voor de baronnie zijns vaders, Howland, in het Hoogerhuis en in 1839 volgde hij zijn vader bij diens overlijden als Hertog op. Hij vervulde vervolgens verschillende hooge betrekkingen en werd in 1847 tot ridder van den Kousenband benoemd. De overleden Hertog leefde vooral in de laatste jaren zeer afgezonderd, doch volgde met bijzondere belangstelling de staatkundige bewegingen van Europa. Zijn broeder, lord John Russell, die, even als de heer F. W. Russell, per telegraaf was ontboden om aan het sterfbed van hun achtingwaardigen bloedverwant tegenwoordig te zijn, vond in hem steeds een ijverigen beschermer, en niet alleen werd hij door den Hertog in zijne staatkundige handelingen voortdurend ondersteund, maar hij kon tevens onbepaald gebruik maken van diens onuitputtelijke finantiële hulpbronnen.

Sir Robert Peel wendt de meest onvermoeide pogingen aan om de Protestanten in Spanje ongehinderd hunne godsdienst te doen uitoefenen. Gisteren werd te Liverpool voor de bevordering van dat doel eene vergadering gehouden, alwaar de kampioen van godsdienstige verdraagzaamheid met zeer veel warmte en welsprekendheid den betreurenswaardigen toestand der Protestanten in Spanje schilderde. Er werd besloten een verzoekschrift aan de Koningin in te dienen tot de bevordering van godsdienstige verdraagzaamheid in Spanje.

De ridder Pereira de Faro, attaché van de Braziliaansche Legatie, is hier van Rio de Janeiro gearriveerd.

Een brief in den Times uit Corfu geeft de navolgende ophelderingen omtrent de botsingen op de Iönische eilanden: „Er heeft eene ligte ongeregeldheid plaats gehad te Zante tusschen de eilanders en de Engelsche soldaten aldaar in garnizoen, waarbij twee der laatstgenoemden werden doodgestoken. Te Corfu heerscht de meest volmaakte rust en de berigten in de buitenlandsche papieren voorkomende, dat er groote agitatie hier onder het Volk heerscht, zijn onjuist."

Gisteren werden door het Kabinet van den Lord Commissaris der Iönische eilanden zeer belangrijke depêches ontvangen, waarvan evenwel de inhoud zeer geheim gehouden wordt.

— Lord Brougham vroeg gisteren in het Hoogerhuis welke de laatste berigten waren, door de Regering wegens de zaak der aanhechting van Sint Domingo ontvangen, waarop lord Wodehouse, ondersecretaris van Staat voor buitenlandsche zaken, antwoordde dat de Spaansche Regering nog geenerlei bepaald besluit dienaangaande genomen heeft, maar hoe het nogtans waarschijnlijk is dat, bijaldien de aangeboden afstand de algemeene goedkeuring der bevolking wegdraagt, die Regering de inlijving van dat gedeelte des eilands zal inwilligen. Of die inlijving al dan niet voordeelig voor Spanje wezen zal, is, zeide lord Wodehouse, eene vraag die dat Land alleen beslissen kan. Maar wat de door sommigen gevreesde wederinvoering van den slavenhandel op het genoemd grondgebied aanging, met genoegen kon hij mededeelen hoe de Spaansche Regering aan de Engelsche de verzekering gegeven heeft dat zij geenszins voornemens is de herstelling der slavernij op Sint Domingo toe te laten. Hij voegde er bij dat, zelfs wanneer de slavernij in het oostelijk gedeelte des eilands hersteld wierd, het uiterst moeijelijk vallen zou haar te handhaven, zoo lang het westelijk gedeelte van die schandelijke instelling bevrijd bleef.

— Bij het 72ste jaarfeest der Koninklijke Letterkundige instelling zal de Hertog van Aumale den voorzittersstoel bekleeden.

— Uit alle oorden des Lands worden bittere klagten over de vooruitzigten van den oogst, met name van de aardappelen en vruchtboomen, vernomen. De scherpe nachtvorsten hebben groote schade aangerigt, en zonder spoedig en bestendig warm weder zal de opbrengst ongemeen schraal zijn. In vele zuidelijke graafschappen is ook in de laatste nachten nog sneeuw gevallen, en in Gloucestershire vormde zich zelfs een tamelijk dikke ijskorst in de vijvers.

FRANKRIJK.

PARIJS 15 *mei.* — Heden morgen werd, onder voorzitterschap des Keizers, een Ministerraad gehouden in het paleis der Tuileriën.

— Bij Keizerlijk besluit van gisteren is eene bijzondere commissie benoemd voor de regeling der inzending van Fransche producten op de algemeene tentoonstelling in 1862 te Londen te houden. Prins Napoleon is tot voorzitter benoemd, terwijl de leden zijn: de ministers Rouher, de Persigny, Vaillant en Thouvenel en verder de heeren A. Fould, Drouyn de Lhuis, Schneider, Merimée, Michel Chevalier, Gros, Arlès-Dufour, Leplay en Gervais.

— De heeren Dumineray en Beau, onlangs veroordeeld, de eerste tot een jaar gevangenisstraf en 5000 francs boete, de tweede tot zes maanden gevangenis en 5000 francs boete, wegens het uitgeven en drukken der brochure van den Hertog van Aumale, hebben den bij de wet voorgeschreven tijd om van deze uitspraak te appelleren laten voorbijgaan, zoodat het vonnis tegen hen van kracht blijft.

— Le Monde had geschreven: „De berigten uit Italië bewijzen dat de revolutionnaire pers zich bedriegt en ten eenenmale hare lezers bedriegt. De Pauselijke Regering verzet zich tegen alles wat haar het karakter van onzijdigheid zou kunnen ontnemen. Zij heeft eenige Franschen, die deel genomen hadden aan den opstand in de Abruzzen, uit Rome verwijderd en de Katholieke club ontbonden, die was opgerigt om de Napolitanen, die hun Koning getrouw waren gebleven, te ondersteunen. Van eene andere zijde blijft de Koning van Napels buiten elke intrigue; hij onthoudt zich van elke poging tot restauratie, ondanks de verzoeken, die van wege zijne getrouwe onderdanen tot hem komen."

Daarop nu stelt le Temps, het clericale blad het navolgende dilemma: „Frans II erkent de opstandelingen, of wel hij desavoueert ze. Wanneer hij hen erkent, ontbreekt hem evenzeer moed, als opregtheid aan le Monde, en speelt hij de treurige rol van rustig, onder bescherming van eene gedachtelooze of medepligtige gastvrijheid, een strijd aan te zien, van welken eene denkbeeldige grootheid hem verre verwijderd houdt. Wanneer hij hen niet erkent, dan zijn het geene getrouwe onderdanen meer, dan zijn het roovers. Want een bevel van Frans II zou voldoende zijn voor hen die door de hartstogtelijke vereering van het Koningschap tot de treurige razernij van den burgeroorlog worden vervoerd. Le Monde moet dus kiezen. Wij zijn bereid, al naar gelang van zijne beslissing, de reactionnairen van Napels óf zendelingen van den ex-Koning, óf gewone moordenaars te noemen."

— Volgens eene depêche uit Shanghai van 15 maart had de generaal Montauban een groot diner gegeven ter eere van den graaf Eulenberg, buitengewoon gezant van Pruissen, onlangs van Japan aangekomen. De vertegenwoordigers van Engeland en Rusland waren mede ter dier gelegenheid tegenwoordig. De graaf Eulenberg heeft, onder levendige toejuichingen, een dronk ingesteld op Keizer Napoleon III. Hij zou eerstdaags naar Peking vertrekken om te onderhandelen over een tractaat tusschen Pruissen en China.

BELGIË.

BRUSSEL 15 *mei.* — De begrooting van den Minister van openbare werken is eindelijk door de Kamer van Volksvertegenwoordigers in hare zitting van gisteren in haar geheel aangenomen met 71 stemmen tegen 5, terwijl twee leden zich aan de stemming onthielden. Daarna heeft de Kamer in den stormpas een aantal wetsvoorstellen van ondergeschikt belang — waaronder dat tot verlenging van het bestaande handelstractaat met Frankrijk tot na de goedkeuring van het onlangs geslotene — en eenige naturalisatiën afgedaan. In hare zitting van heden heeft zij het wetsontwerp aangenomen ter goedkeuring van de artistieke en letterkundige conventie, den 1 dezer met Frankrijk gesloten. De eenige questie, die daarbij is gerezen, betrof het regt om bloemlezingen, met of zonder ophelderende aanteekeningen, in de Vlaamsche zoowel als in de Fransche taal, zamen te stellen uit werken van vreemde schrijvers wier eigendomsregt op die werken nog van kracht is. Na de ophelderingen der Regering, waaruit bleek dat de bevoegdheid van Belgische zamenstellers van bloemlezingen door de nieuwe overeenkomst geenszins werd beperkt, is de conventie met algemeene stemmen goedgekeurd.

De Kamer heeft voorts met 50 tegen 30 stemmen besloten a. s. vrijdag de beraadslaging te openen over de tractaten betreffende de scheepvaart en den handel, onlangs met Frankrijk gesloten. De centrale sectie heeft het des betreffende wetsontwerp goedgekeurd met 5 stemmen, terwijl twee leden zich aan de stemming onthielden. De heer d'Hoffschmidt is tot rapporteur benoemd.

Het onderzoek in de sectien van het wetsontwerp, waarbij aan den Minister van binnenlandsche zaken een crediet wordt toegestaan van 640,000 francs, ter verwezenlijking van verschillende maatregelen op het gebied van kunst en letteren, heeft tot geene bezwaren aanleiding gegeven. Integendeel werden de plannen der Regering zeer toegejuicht en wenschte men haar geluk met de aankoopen door haar gedaan voor de musea van de schilderijen van Stuerbout, van die uit de collectie van den Schrieck en van die door van Eyck geschilderde altaardeuren, Adam en Eva voorstellende. De uitbreiding der verzameling afgietsels van beroemde beeldhouwwerken werd mede goedgekeurd, ja der Regering in bedenking gegeven eene nog grootere som daarvoor te besteden, in verband met de behoeften van teekenscholen en akademiën buiten Brussel. Ook de verbouwing van het museum van oudheden en de vorming van eene nationale verzameling van voorwerpen uit het volksleven van vroegere geslachten vonden bijval. Het rapport eindigt aldus: „De centrale sectie, zich gelukkig achtende deze gelegenheid te kunnen aangrijpen om hare belangstelling te openbaren in alles wat de verstandelijke ontwikkeling bevorderen en het nationaal gevoel versterken kan, stelt eenstemmig de aanneming van dit wetsontwerp voor."

DUITSCHLAND

Berlijn 14 *mei.* — De geruchten wegens eene op handen zijnde aftreding van den minister graaf Schwerin en zijne vervanging door graaf Pückler of den heer von Patow worden ongegrond verklaard. Zelfs zeggen sommigen dat de Koning, ook wanneer de Minister zijn ontslag vroeg, het hem niet verleenen zou. Daarentegen wordt dat van den president van politie von Zedlitz stellig te gemoet gezien. Anderen houden echter de aftreding van graaf Schwerin niet voor zoo onmogelijk, maar zeggen dat de aanleiding daartoe niet in de zaak van Patzke, maar in verschil van zienswijze tusschen den Koning en zijnen Minister, over de houding die Pruissen verder in de zaak van Sleeswijk Holstein aan moet nemen, gelegen is.

— Ten aanzien van het huldigingsfeest des Konings is nu zoo veel beslist, dat het niet op de nog ten jare 1840 gevolgde wijze plaats zal hebben, maar het juiste tijdstip is nog onbepaald. Vroeger was het gebruikelijk dat de Stenden der provincie Pruissen den gehuldigden Monarch eene schenking van $33,333\frac{1}{3}$ daalders maakten, die altijd tot een liefdadig doel werden aangewend.

— In het begin der volgende maand zal de grondsteen aan het nieuwe raadhuis alhier, denkelijk in tegenwoordigheid van den Koning en de Prinsen, plegtig gelegd worden.

— Het bevestigt zich dat de eischen en aanbiedingen van Frankrijk ten opzigte van het handelsverdrag ter kennis der Regeringen van het Tolverbond gebragt zijn, en dat tusschen Pruissen en Frankrijk nog geene overeenkomst is gesloten.

Weenen 13 *mei.* — Toen de voorzitter en de overige leden der deputatie zich gisteren naar den Hofburg begeven hadden, om den Keizer het besluit der Afgevaardigden mede te deelen dat het Huis *in corpore* Z. M. het adres in antwoord op de troonrede wenschte over te reiken, liet de dienstdoende kamerheer hen zeer lang in de antichambre wachten, en gaf den voorrang aan de aldaar aanwezige bisschoppen, generaals, hofraden en andere hooge ambtenaren, ongetwijfeld volgens de reglementaire bepalingen, die niets van een Huis der Afgevaardigden weten. Na lang toeven gaf de voorzitter den kamerheer het verlangen te kennen dat de aanwezigheid der deputatie uit het Huis den Keizer in de eerste plaats zou worden aangekondigd, en daarop werd zij onverwijld bij Z. M. geroepen. In de vergaderzaal teruggekeerd bezwaarde zich de voorzitter, dr. Hein, met het oog op de waardigheid en het aanzien van dezen tak der Vertegenwoordiging, over het voorgevallene, waarop de minister van buitenlandsche zaken, graaf Rechberg, terstond antwoordde dat bereids bepalingen gemaakt zijn om voortaan aan de Vertegenwoordigers des Rijks den hun toekomenden voorrang te verzekeren.

— In de zitting van het Huis der Afgevaardigden stelde de bisschop Litwinowicz heden voor dat uit de Staatskas aan ieder lid der Vergadering een daggeld van 10 gulden en daarenboven aan ieder niet te Weenen woonachtig lid een reisgeld van 1 gulden per mijl afstands, voor heen en weder, toegestaan moge worden.

— De Weener beurs volgde in de vorige week eene zoo aanhoudend gunstige rigting als bestond er geen Hongaarsch vraagstuk meer. Men ducht echter dat de teruggang zich binnen kort vertoonen zal, want alles staat nog op wankelbaren voet, de tweespalt met Hongarije duurt nog voort, het vraagstuk der valuta is niet opgelost en het Venetiaansche vraagstuk nog niet geregeld. Wanneer dus, in weêrwil van dit alles, de koersen van alle effecten snel stijgen, bewijst zulks dat de beurs zich aan een optimismus overgeeft dat op een zeer betwijfelbaren grond steunt. De mededeeling der Regering dat zij een voorstel tot oplossing van het vraagstuk der valuta doen zal heeft wel een goeden indruk gemaakt, maar de beurs vergat daarbij zich af te vragen of die regeling mogelijk is zoolang de volkomen verzoening met Hongarije niet is voorafgegaan. Hiermede is men echter nog weinig gevorderd, en in de hoogere kringen zou besloten zijn geene beduidende wijzigingen in de grondwettige bepalingen van 26 februarij toe te staan, maar er integendeel in te volharden dat elk gedeelte der Hongaarsche wetgeving van 1848, hetwelk niet met de februarij-wetten overeenstemt, als vervallen aangemerkt zal worden.

Per Telegraaf.

LONDEN 16 Mei.

De Engelsche Bank heeft heden haar disconto tot 6 pc. verhoogd.

PARIJS 16 Mei.

De heer Billault heeft gisteren, bij de beraadslaging in den Senaat over de petitien betreffende den toestand der Christenen in Azië, een geschiedkundig overzigt der gebeurtenissen in Syrië gegeven en gezegd hoe de magtelooze toestand van Turkije de groote Mogendheden tot de meeste omzigtigheid noopt. Hij herinnerde aan de onderhandelingen welke het bezetten van Syrië voorafgingen, en hoe de bezetting in weerwil van eenige tegenwerpingen van Engeland tot 5 junij verlengd is, hetwelk in die verlenging alleen onder de voorwaarde bewilligde dat zulks de uiterste termijn zijn zou. Wat de organisatie van Syrië betreft heeft de Regering goede reden om te gelooven dat de combinatie, volgens welke één Christelijk hoofd het bestuur over de geheele bergbevolking voeren zou, veel kans op aanneming heeft. Men kon dus niets anders doen dan de overeenkomst naleven en Syrië tegen den 5 junij ontruimen. Mogt dit betreurenswaardige gevolgen hebben, dan hebben zekere lieden eene groote verantwoordelijkheid op zich geladen. Wanneer het bloed stroomt omdat men onze raadgevingen heeft miskend, zal Frankrijk Europa tot getuige nemen dat Europa eene zware verantwoordelijkheid op zich laadt. Niet Frankrijk maar Europa ontruimt Syrië. Wanneer Frankrijk zijne eigene zaak verdedigt, bezit het zijne vrijheid van handelen en deinst het niet terug. En wat zal thans de houding des Keizers zijn? Men kan verzekerd zijn dat Frankrijk zijn pligt niet zal vergeten. Met de transportschepen die vertrekken om de troepen af te halen zullen zes oorlogsbodems uitgezonden worden om, tot afschrik der moordenaars, in de wateren van Beyruth te kruisen. Engeland zal zich daarbij aan Frankrijk aansluiten en zijne vlag zal zich, even als de Russische, naast de Fransche in den Levant vertoonen. Mogten alsdan nog andere maatregelen noodig zijn, dan zal daarin voorzien worden.

De heer Billault las vervolgens eene zeer waardig gestelde circulaire van den heer Thouvenel voor, gedagteekend 3 mei, en waarin de handelwijze, die Frankrijk volgen zal uiteengezet wordt. De spreker eindigde aldus: „Frankrijk, ontslagen van het Europeesch mandaat in Syrië, herkrijgt zijne geheele persoonlijke vrijheid." Daarop verzocht hij den Senaat om te stemmen voor de orde van den dag.

De heer de Larochejaquelein constateerde dat het doel der petitionarissen is bereikt door de zoo bepaalde en krachtige verklaringen der Regering. Het voorstel om over te gaan tot de orde van den dag werd daarop met algemeene stemmen op twee na aangenomen.

BERLIJN 15 Mei.

Beijeren heeft eene nieuwe Conferentie der Bondsstaten voor de militaire zaken van den Bond te Wurzburg zamengeroepen, welke Conferentie nog in den loop dezer maand zal gehouden worden.

TURIJN 15 Mei.

Aan de Kamer der Afgevaardigden is een wetsontwerp, den spoorweg van Napels naar Ancona betreffende, voorgelegd, waarna de zittingen der Kamer tot zaturdag zijn verdaagd. De heer Ricciardi zal a. s. maandag de Regering interpelleren over eenige aangelegenheden, Napels betreffende.

TURIJN 16 Mei.

Volgens berigten in de Nazione uit Rome, van 12 dezer, heeft de Fransche gendarmerie aldaar twee kisten muntspecie, die daar ter stede zijn geslagen met het Bourbonsche borstbeeld en ter verzending naar Napels waren gereed gemaakt, in beslag genomen. De generaal Goyon heeft zich over deze zaak bij Frans II beklaagd, die echter alle deelneming daaraan ten stelligste heeft ontkend. Intusschen duren de wervingen van Bourbonsche manschappen steeds voort.

De nationale fondsen zijn heden 74 a 74.25 genoteerd.

NAPELS 15 Mei.

Gisteren avond bood de nationale garde in den schouwburg van San Carlo het leger een luisterrijken maaltijd aan. De feestdronk op den Koning en het leger wekte algemeene geestdrift. De toestand der provincien is voldoende en de stad rustig. Nigra vertrekt aanstaanden zaturdag.

MADRID 15 Mei.

Er bestaat volstrekt geen vrees dat de rust in Afrika zal gestoord worden. De Correspondencia zegt, dat het onjuist is, dat Engeland zich in de kwestie van Marokko zou mengen.

NEW-YORK 4 Mei.

De President Lincoln heeft 42,000 vrijwilligers opgeroepen. Westelijk Virginia heeft den heer Lincoln zijne ondersteuning toegezegd. De stoomboot Atlantic is teruggekeerd en heeft het berigt medegebragt, dat het versterking in het fort Pickens heeft kunnen brengen, zonder tegenstand te ontmoeten van de Separatisten. De Wetgevende Vergadering van Maryland en de Gouverneur van Missouri keuren de regeringsdaden van den heer Lincoln af.

LONDEN 16 Mei.

Koffij vast. — Thee als voren. — Suiker kalm. — Rijst stil. — Indigo. In veiling werden heden 721 van de 1250 k. tot vaste prijzen verk. — Talk loco 58/. — Ter Veemarkt waren heden 850 Runderen, 95 Kalveren, 8240 Schapen en 170 Varkens. Beste Runderen golden 4/8, Kalveren 5/8, Schapen 5/8 en Varkens 4/10.

LIVERPOOL 16 Mei.

Katoen. Tot vaste prijzen werden heden 7000 b. verk.

BERLIJN 16 Mei.

Rogge. Mei 46½, Najaar 48. — Olie. Mei 11½.

MADRID 15 Mei.

Spanje 1⅞ pc. 43.90; dito 3 pc. 50.85.

PARIJS 16 Mei.

Frankrijk 3 pc. 69.55; dito 4½ pc. 96.45. Cred. Mob. 715. Spanje 3 pc. 49; dito 1¾ pc. —.

LONDEN 16 Mei.

De 3 pc. Geconsolideerden 91½. Portugal 3 pc. 47¼. Mexico 3 pc. 23. Holland 4 pc. 99.

WEENEN 16 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 69,30; dito Nation. 5 pc. 80.50. Wissel Londen *f* 138.25.

FRANKFORT 16 Mei.

Oostenrijk Metalliek 5 pc. 50; dito Nation. 5 pc. 56½. Spanje 1⅞ pc. 42¼; dito binnenl. 3 pc. 49.

ANTWERPEN 16 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 48½; dito Nation. 5 pc. 56.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 16 Mei.

In de heden alhier gehouden zitting van den Gemeenteraad is de heer *F. van Vollenhoven* benoemd tot wethouder dezer gemeente en heeft zich bereid verklaard deze betrekking op nieuw te aanvaarden.

Langdurige beraadslagingen zijn wederom gevoerd over het voorstel tot afschaffing der belasting op tooneelvoorstellingen, welke in de volgende vergadering nog zullen worden voortgezet.

Een meer uitvoerig verslag dezer zitting deelen wij in het bij dit N.° behoorend Bijvoegsel mede.

De collecte ten behoeve van het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden, gisteren alhier gehouden, heeft opgebragt de som van *f* 994.

De vrouw van een zeeman, die uitlandig is, werd heden morgen omstreeks elf ure, in de Knollemansteeg alhier, waar zij woonachtig is, door een buurman, met wien zij gezegd wordt ongeoorloofde verkeering gehouden te hebben, onverwachts zoodanig met een mes verwond, dat zij in gevaarlijken toestand verkeert.

Door de Nederl. Handel-Maatschappij zijn bevracht de navolgende 27 schepen:

Voor Amsterdam: Telegraph, kapit. P. B. Rolufs; Theodora Mechtelda, kapit. D. Boelhouwer; Provincie Drenthe, kapit. P. Hoekstra; Jacoba Cornelia Clasina, kapit. A. J. Delclisur; Beatrix, kapit. A. P. Sandberg; Wilhelmina & Elisa, kapit. M. Priebee; Rijnbrand, kapit. P. F. Lange; Nicolaas Witsen, kapit. N. N.; Quatre Bras, kapit. H. Nieuwenhuys; den Elshout, kapit. E. Akkerman; Doggersbank, kapit. P. J. Kerkhoven; Pieter Schoenmakers, kapit. J. J. van Varelen; Scheveningen, kapit. N. N.; Copernicus, kapit. L. Visser (de drie laatsten van Rotterdam), en Boni, kapit. J. W. Möller, van Dordrecht.

Voor Rotterdam: Zwerver, kapit. B. F. Frantzen; Hendrik Ido Ambacht, kapit. L. Bijl; Josepha Louisa, kapit. A. Muysson; Gouv.-Gen. Duymaer van Twist, kapit. C. E. Hoeksma; Hendrika, kapit. W. van Aalborg; Antonia Petronella, kapit. A. Voorendijk, en Nieuw-Lekkerland, kapit. M. B. Hoffmann.

Voor Schiedam: H. Vincentius van Paulo, kapit. T. J. Vassen; Jeannette & Cornelia, kap. J. Verhoeven, en Jan van Hoorn, kapit. C. M. Borghorst (de twee laatsten van Dordrecht).

Voor Middelburg: Catharina Maria, kapit. T. R. Oomkens, en Grondwet, kapit. F. C. Kamminga.

Z. M. heeft den heer W. J. Hazeman, consul-generaal der Beide Siciliën te Amsterdam, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder 1ste kl. der orde van Franciscus I, hem door Z. M. den Koning der beide Siciliën geschonken.

Bij Koninklijke besluiten is de benoeming van jhr. P. Z. Junius van Hemert, burgem. van Zalk en Veecaten en Kamperveen, tot secr. dier gem., met Zr. Ms. goedkeuring bekrachtigd; — zijn benoemd tot procureurs bij de arr. regtb. te Roermond, mr. S. J. Cohen en mr. J. L. Gerardts, beiden advoc. aldaar; tot kol. bij het wapen der artillerie de luit.-kol. J. W. Tichler, komm. van het 3de reg. vesting-artillerie; bij het wapen der infanterie bij het 1ste reg., tot kapit. van de 3de kl. (naar ouderdom van rang) de 1ste luit. C. H. B. Wiedemann, van het kol. werfdepot; — is de 2de luit.-kwartierm. H. W. G. J. Roebij in zijne betrekking in rang en ancienniteit overgeplaatst bij het leger in Oost-Indië, — is de kapit. J. F. Weegers, van het 4de reg. inf., ingevolge zijne aanvrage, op pensioen gesteld, en het bedrag van dat pensioen bepaald op *f* 990 's jaars.

Z. M. heeft den kapit. der inf. jhr. H. F. A. de Helbig, thans op non-activiteit, zonder bezwaar der schatkist, op zijn verzoek, op pensioen gesteld en het bedrag daarvan bepaald op *f* 790 's jaars.

Z. M. heeft de heeren Tavernee en Schmit, commiesen bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, benoemd tot ridders van de orde der Eikenkroon.

Krachtens Zr. Ms. besluit wordt het te Willemsoord liggende schroefstoomschip der 1ste kl. Djambi met 1 junij a. s. in dienst gesteld met eene buitenlandsche bestemming en het bevel daarover opgedragen aan den kapit.-luit. t/z. M. H. Jansen. Met voornoemden datum worden daarop geplaatst de luit. t/z. 1ste kl. jhr. N. A. Holmberg de Beckfelt, als 1ste officier; de luits. 2de kl. G. Bijl de Vroe, C. J. Smith en P. J. Rosenwald; de adelborsten 1ste kl. P. M. Cochius, W. F. Blaauw, H. J. van der Mandele, F. H. baron van Verschuer, C. A. Woldringh, B. M. van der Weide, W. A. van Aken, C. J. de Jong en H. C. Juta; de officieren van gez.: 1 kl. J. F. G. T. Kluge en 3de kl. C. H. Schröder; de offic. van adm. 2de kl. M. J. Duvelaer van Campen en de scheepsklerk J. Gallas.

Bij een dezer dagen door den Koning genomen besluit is bepaald, dat de predikanten en Roomsch-Katholieke geestelijken, die dit jaar godsdienstoefening in het kamp van Milligen zullen houden, voor elke keer *f* 50 uit 's Rijks schatkist zullen ontvangen.

Men verneemt dat de Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer, over het wetsontwerp betrekkelijk den Raad van State, gisteren is vergaderd geweest, tot vaststelling der punten voor het verslag, zoodat men in den loop van het reces dat verslag mag tegemoet zien. Naar gezegd wordt is men, blijkens het onderzoek in de afdeelingen, vrij gunstig voor het ontwerp gestemd.

De Tijd, Noordhollandsche Courant, bevestigt thans het ook in onze Courant van 27 april jl. medegedeelde berigt dat het Z. H. den Paus behaagd heeft tot bisschop van Haarlem te benoemen den hoogw. heer G. P. Wilmer, proost van het kapittel van 's Bosch en deken en plebaan van de Kathedraal aldaar. Genoemd blad beweert dat men te voorbarig is geweest met de mededeeling van dit berigt en dat de benoeming van genoemden bisschop toen vermoedelijk niet had plaats gehad en in allen geval hier nog niet bekend kon zijn.

's Gravenhage 16 *mei.* — H. H. de Koningin, vergezeld van den jeugdigen Prins Alexander, heeft gisteren avond eene voorstelling bijgewoond in het Theatre van gedresseerde honden en apen.

— H. M. de Koningin-Moeder is heden middag per extra spoortrein uit deze residentie naar Weimar vertrokken.

— Het Prov. Geregtshof in Zuidholland heeft, bij arrest van heden, G. de Koning, oud 19 jaren, arbeider, schuldig verklaard aan diefstal in een bewoond huis en aan drie eenvoudige diefstallen, en hem, met aanneming van verzachtende omstandigheden, veroordeeld tot 6 maanden gevangenisstraf.

— Wij zijn in de gelegenheid gesteld geweest in het atelier van den heer J. A. Apol, Koninklijke kunstlakker alhier, te bezigtigen twee door hem vervaardigde werktafeltjes, geheel op Chinesche wijze bewerkt. Volmondig moeten wij erkennen, dat het twee ware kunststukken zijn, die, nevens echte geplaatst, voor het geoefend kunstoog volstrekt geen verschil zullen opleveren. Die stukken, bestemd voor de tentoonstelling te Haarlem, zullen daar waardiglijk eene eerste plaats onder de voorwerpen van kunst innemen en den naam van den heer Apol meer en meer als dien van een hoogst talentvol beoefenaar dezer hier te Lande zeldzame kunst doen kennen.

Amsterdam 15 *mei.* — De tusschen den heer E. Douwes Dekker en mr. J. van Lennep reeds vroeger in de dagbladen aangekondigde regtzaak werd heden bij de Arrondissements-Regtbank (eerste kamer) behandeld. De Regtbank was zamengesteld uit de heeren mrs. Gülcher, Wildschut en van Wensen, terwijl de heer mr. C. H. Backer de plaats van het O. M. bekleedde. Onderscheidene andere leden der Regtbank, vele leden der balie en een aantal belangstellenden woonden de zitting bij.

Het verschil tusschen partijen betreft het veel gelezen boek *Max Havelaar of de koffijveilingen der Nederlandsche Handel-Maatschappij*, door den eischer onder den naam van *Multatuli* geschreven. Voor den eischer, den heer Dekker (voor wien de heer F. E. Dammers als procureur occupeerde) pleitte de heer mr. J. G. A. Faber, terwijl de heer mr. J. C. de Koning voor den gedaagde mr. J. van Lennep (proc. Luber), het woord voerde.

Het is niet wel mogelijk de pleidooijen, zelfs niet bij verkorting, naar eisch terug te geven. Wij bepalen ons dan ook die *in substantie* mede te deelen, na nog even aangestipt te hebben, dat de tusschen partijen gevoerde correspondentie, bepaaldelijk de brieven van den gedaagde, van geest en vernuft tintelen.

Mr. Faber wees bij het begin zijner voordragt, dat de eischer, op zijn verzoek eervol ontslagen adsistent-resident, onbekend was op letterkundig terrein. Hij kwam door eenen anderen regtsgeleerde tot den gedaagde, die, zijn werk lezende, dit een meesterstuk noemde en alleen in overweging gaf de data weg te laten; het krasse slot, ligt aan wraakzucht toe te schrijven, te laten varen en hier en daar het rijm wat te wijzigen. De eischer wees verder op het slot eener missive van den gedaagde, waarin deze schrijft, dat de eischer het werk niet om niet moest geven, maar dat hij gedaagde zich sterk maakte hem behoorlijke voordeelen te bezorgen, indien de eischer den gedaagde *carte blanche* wilde laten. Naar aanleiding daarvan teekende de eischer te Brussel eene verklaring, dat hij het kopijregt over de *Max Havelaar* aan den gedaagde afstond, *zijnde de ondergeteekende daarvoor naar genoegen en volkomen voldaan.* Thans, nu de gedaagde weigert eene goedkoope volks-editie te doen uitgeven, ziet de eischer zich verpligt zijne regten tegen den gedaagde te doen gelden. Deze is toch, volgens hem, geen eigenaar van het werk, maar slechts lasthebber, en is dus gedagvaard tot rekening en verantwoording.

Pleiter ging nu over tot zijn juridiek betoog, strekkende, dat: *a*, er geen koop en verkoop bestond, omdat *f* 1200, door den ged. betaald, niet strekten als koopprijs, maar in de brieven gelden voor hulpbetoon. Ook is de Brusselsche verklaring niet voor *f* 1200 geregistreerd; *b*, hier was mandaat, enkel en alleen om met een uitgever te handelen, waartoe de gedaagde *carte blanche* had verzocht. Pleiter wees op de correspondentie, waaruit hij afleidde, dat de heer van Lennep steeds den eischer als eigenaar zou hebben beschouwd en verklaard zou hebben het belang van den eischer alleen op het oog te hebben. De heer van Lennep deed, volgens eischer, niets dan de uitgave te bezorgen; *c*, de slotwoorden der acte geen gevolg in regten kunnen hebben. Dat men de waarde genoten heeft is eene uitdrukking in de wissels voldoende, niet in andere stukken.

Pleiter, die nog wees op art. 639 B. W., op de definitie van mandaat, op de omstandigheid dat de gedaagde zoo weinig over het boek volle beschikking had, dat hij het *moest* uitgeven (iets wat met een volkomen eigendomsregt *niet* te rijmen is), eindigde met den wensch, dat de gedaagde van zich zou kunnen afwenden den schijn van onedelmoedigheid, alsof hij met zijn scherp litterarisch oog, zich heeft weten meester te maken van het werk, ja van een onbekenden schrijver, maar van hetwelk de geleerde gedaagde terstond begreep, dat het *epoque* en *fureur* moest maken. Zou hij dat gedaan hebben, zoo als de schijn, volgens eischer, aanleiding geeft te denken, dan handelde de gedaagde even als de kunstkooper, die zich van de werken van den armen, doch talentvollen schilder op voordeelige wijze weet meester te maken.

Het woord was thans aan mr. J. C. de Koning.

De advokaat van den gedaagde begon met te wijzen op de omstandigheid, die belang geeft aan het geding. Niet het geldelijke of juridiek of maatschappelijk gewigt, maar alleen de personen der regtzoekenden wekken de aandacht op deze zaak in hooge mate. Van de eene zijde een man op eenmaal — even als een veldheer na een gewonnen veldslag, of een misdadiger na het misdrijf — in ieders mond; van den anderen kant een man, die zich, door langdurige verdiensten, onvergankelijke lauweren, de bewondering, de achting en, wat zeker niet het minste is, de liefde zijner landgenooten heeft verworven. De schrijver van *Max Havelaar*, een werk met groote gebreken, maar ook met groote verdiensten, kan zich verheugen dat geen werk in de laatste jaren zoo als het ware verslonden is geworden als het zijne. Uit erkentelijkheid daarvoor aan den ged., aan wien hij dit alleen te danken heeft, verspreidt hij thans kwaadwillige geruchten. De man, in wien de vreemdeling de verpersoonlijking ziet van den echten Nederlander en van diens goede trouw, is, volgens den dankbaren eischer, opgetreden ten einde al aanstonds gruwelijk verraad aan den schrijver te plegen en zijn werk te onderdrukken. In allen gevalle zou de gedaagde uit laffe vrees zich thans terugtrekken en tot zulk een misdrijf verlagen.

Pleiter kwam daarna tot de feiten. In november 1859 leerden partijen elkander kennen. Gedaagde was ingenomen met de groote talenten van den eischer, meer nog met zijne kordaatheid om offers te brengen waar hij zijn pligt voor oogen had, maar was vooral diep bewogen met zijne ellende. Toen de eischer schreef: *ach, houd mij met vrouw en kinderen slechts zes maanden in het leven!* besloot de gedaagde hem te helpen, en ofschoon de gedaagde uit zijn eigen werk, *de Pleegzoon*, dat 5 jaren op de uitgave wachtte, wist hoe moeijelijk het is eenen uitgever te vinden als men nog onbekend is, schroomde hij niet *f* 1200 aan den eischer te geven. Hij kende echter den eischer uit zijn eigen werk genoeg om voor behoorlijken afstand van kopijregt te zorgen, dat hij dan ook van den eischer heeft gekocht op gevaar af van alles te verliezen. Het is voor het overige volkomen waar, dat de ged. weigert toe te geven, dat het werk, dat door beschaafde menschen dient gelezen te worden, een in de kroegen en onder de groote massa verspreid politiek werktuig worde. Daartoe was het nooit bij hem opgekomen mede te werken.

De uitspraak is bepaald op 29 dezer.

Amsterdam 16 *mei.* — Het Provinciaal Geregtshof in Noordholland (voorzitter mr. G. Schimmelpenninck Jz.) heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van den Staat der Nederlanden tegen de gem. Beverwijk, betreffende den aanwas van het Wijkermeer. Het Hof heeft het vonnis der Arrondissements-Regtbank te Haarlem, ofschoon op eenige andere gronden, bekrachtigd.

Utrecht 15 *mei.* — Men verneemt, dat namens Z. M. den Koning, aan de kinderen van den heer Molsbergen alhier, welke ten gevolge der algemeene verloting ten voordeele van de lijdenden door den watersnood, eigenaren zijn geworden van de schilderij van Verboeckhoven, door Z. M. den Koning van België als prijs in die verloting geschonken, te kennen is gegeven dat HD. het verlangen heeft geopenbaard, om voor eene som van *f* 10,000 eigenaar van genoemde schilderij te worden.

Schoonhoven 14 *mei.* — De teelt en aanplant van mandenhout, bekend onder den naam van teen, heeft in deze streken wegens den hoogen prijs en den uitvoer naar Engeland belangrijke uitbreiding erlangd, en geeft doorgaande wegens den inplant, het snijden en sorteren, aan vele nijvere handen arbeid en bestaan; vooral in dit saizoen levert dit product wegens het schillen veel bedrijvigheid en voordeel voor vrouwen en kinderen op. Hoezeer dus de bewerking vele kosten ten gevolge heeft, kan men nogtans aannemen, dat geen ander landproduct eene zoodanige winst afwerpt; er zijn voorbeelden, dat sommige met zorg behandelde blokken van *f* 275 tot *f* 300 per bunder 's jaars zuivere winst opleverden. Bij het hoepelhout kan men, behoudens uitzondering, eene bijna even gunstige uitkomst aannemen. Het teengewas van 1860 op 1861 is ver beneden het middelmatige gebleven; van het hoepelhout, dat over een tijdvak van drie jaren loopt, is de uitkomst bevredigend. De vim teen, zijnde 104 bossen, geldt thans *f* 55 a *f* 60; voor 10 a 12 jaren was de prijs *f* 30 a *f* 35.

Breda 15 *mei.* — Naar men verneemt bedraagt het getal der aspiranten om dit jaar als kadet op de Koninklijke Militaire Akademie te worden toegelaten, tot dusver 176, en wel, naar zij bij voorkeur wenschen geplaatst te worden: voor de dienst hier te Lande, infanterie 28, kavalerie 17, artillerie 31, genie 20; het getal opengestelde plaatsen is 35, 2, 15 en 3. Voor de dienst in Oost-Indië, infanterie 24, kavalerie 2, artillerie 24, genie 26; het getal te plaatsen infanteristen is onbepaald, voor de overige wapens is het 2, 8, 3. Voor de dienst in West-Indië, infanterie 1, artillerie 3; de opengestelde plaatsen zijn 2 en 2.

's Hertogenbosch 14 *mei.* — Heden heeft aan het lokaal van het provinciaal bestuur door Gedeputeerde Staten dezer provincie de aanbesteding plaats gehad van de navolgende provinciale wegen, als: 1ste perceel, het maken der aardenbaan met bijbehoorende kunstwerken en het ten deele begrinden en ten deele bestraten daarvan, tusschen den rijksweg van Eindhoven naar Weert te Heeze, en sluis, n.° 11 der Zuidwillemsvaart te Someren, ter lengte van 11,619 el, welk werk is aangenomen door den heer L. van Gaal, te Geldrop, voor *f* 49,490; 2de perceel, het gereed maken der aardenbaan met de daarin vereischte bruggen, steenen heulen en andere pothuizen, benevens begrinding en gedeeltelijke bestrating met mopklinkers van den provincialen weg, aanvangende aan het einde der bestrate stoep bij brug over sluis n°. 11 der Zuidwillemsvaart onder Someren, en strekkende door Asten naar en tot de grensscheiding met Lim-

burg onder Meijel, hebbende eene lengte van 12,306 el, aangenomen door den heer F. van den Berg, te Heeze, voor *f* 77,176.

ZWOLLE 14 *mei.* — Heden is door het Provinciaal Geregtshof alhier een aanvang gemaakt met de behandeling der zaak tegen H. F. Deel, ontslagen burgemeester van Avereest. Ingevolge de acte van beschuldiging zou die voormalige ambtenaar zich 1° door misbruik van gezag als ambtenaar, meester hebben gemaakt van eens anders gelden, en 2° zich hebben schuldig gemaakt aan het vervalschen van eene authentieke acte door onwaarheden als waarheden daarin te doen voorkomen. De procureur-generaal mr. G. D. Ribbius, zette in het breede de feiten uiteen en requireerde voor den beschuldigde eene gevangenisstraf van 5 jaren, zoomede eene geldboete van *f* 50. Daarna trad de heer mr. J. D. van Ketwich Verschuur als verdediger voor den beschuldigde op, en concludeerde tot vrijspraak. De verdere behandeling der zaak is bepaald op heden over acht dagen.

KAMPEN 15 *mei.* — Ten gevolge van de onderscheidene bij het Gouvernement ingekomen adressen, houdende bezwaren tegen de amotie van het noordelijk gedeelte van het eiland Schokland, Emmeloord genaamd, heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken aan die bezwaren toegegeven, de amotie doen staken en bepaald om Emmeloord te laten zoo als het is, en dus paal- noch steenwerk weg te nemen, gelijk in het bestek was opgenomen, welke materialen zouden gebruikt worden voor het onderhoud van het zuidelijk gedeelte des eilands, dat in elk geval behouden zou blijven. Men kan hierbij voegen dat, onder nadere goedkeuring van Z. Exc. den Minister voornoemd, eene billijke schikking deswege met den aannemer den heer A. Harsevoort te Vollenhoven tot stand gekomen is. Weldra kan men eene aanbesteding verwachten van het herstel en onderhoud der werken op Emmeloord.

GRONINGEN 15 *mei.* — Heden middag omstreeks 12 ure heeft in de nabijheid dezer stad, halverwege de Noorderhoogebrug en Zuidwolde, een allerbedroevendst ongeluk plaats gehad. De zoon van den heer P. Meekhof Doornbos, landbouwer op den Andelder Polder, vergezeld van twee dochters van den heer H. Knol Welt, landbouwer te Uskwert, hadden het ongeluk met paard en kapchais in het Boterdiep te geraken, met het ongelukkig gevolg, dat beide zusters jammerlijk zijn verdronken. De jongeling is er goed afgekomen, maar men kan zijn toestand beseffen, te meer, daar hij met de oudste der zusters in de aanstaande week in het huwelijk dacht te treden. Dit ongeluk werd veroorzaakt door een breed voer stroo van een Drentschen boer, waarvoor het paard zoodanig schichtig werd, dat het achteruit liep en met het rijtuig in het water geraakte.

SCHAAKSTRIJD

tusschen de Schaakgenootschappen
Vermaak door Oefening, alhier, en | *Oefening en Beleid*, te Gouda.

Rotterdam, Wit. — Gouda, Zwart.

15. E 7 neemt F 5.

16. E 5 neemt D 6.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 16 Mei.

OVERLEDEN: E. van der Cloet, wedr. van A. van Dijk, 75 j. — C. Sampimon, vrouw van A. K. Verbeek, 81 j. — A. M. Kieneker, vrouw van P. van Someren, 84 j. — E. Sepmeyer, vrouw van H. W. Peper, 48 j. — A. Kras, z., 1 j.

BEVALLEN: J. Vrooman, geb. Poot, levenl. z. — R. Blom, geb. Groeneveld, z. — C. A. C. de Waal, geb. Vergalen, d. — J. C. Kieviet, geb. Vermeulen, d. — S. W. Bunschooten, geb. Brestenstein, d. — S. Zoest, geb. de Sterke, z. — A. M. van de Velde, geb. Keppler, z. — E. Pons, geb. Proper, z. — A. J. Opmeer, geb. van der Brugge, z. — A. M. Bouwens, geb. Teepe, d. — A. de Jong, geb. Merghart, d. — A. Peeters, geb. Swemmer, d. — L. Debel, geb. Diersen, d. — K. H. Pinkhof, geb. Beer, d. — C. H. Schreuder, geb. Bok, z.

Beursberigten.

AMSTERDAM 16 Mei.

Prijzen der Coupons: Metall. *f* 21; dito Nation. *f* 29.30, div. Eng. per £ *f* 11.77½; Engels. Russen per £ *f* 11.77½; Frans. *f* 55¾; Belg. *f* 55¼, Pruis. *f* 34¼; Hamb. Russen *f* 32⅞; Russen in Z. R. *f* 33⅞; Papieren R. *f* —; Poolsche in fl. 26⅞; dito Roebels —; Napelsche —; Spaansche Piasters *f* —; Amerik. Dollars *f* —.

ROTTERDAM 16 Mei.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl. . .	Werk. Schuld 2½	pCt.	63 3/16		
Portugal. .	Obl. Lond. 1853 3	„	46⅝		
„	Obl. 1856/7/9. 3	„	46⅛	46¼	46¼
Rusland . .	Obl. te Amst. . 4½	„	89 9/16		
„	Obl. bij St. 1854 5	„	83⅜		
„	dito dito 1855 5	„	95		
„	Spoorw. Aand. 5	„	191½		
Oostenr. . .	Obl. in Metal. 2½	„	24⅜	24⅝	24 7/16
„	dito dito 5	„	46	46 7/16	46 3/16
„	d.° N. te Amst. 5	„	68⅞		
„	dito Nationale 5	„	54 1/16	54 7/16	54⅛
„	Bank-Actien.	„	670	675	672½
„	Ad. fl. 250 1854	*f*	191	192	191½
„	Priorit. Loten.	*f*	97½		

Algemeen vaste stemming, met levendigen handel in Oostenrijksche fondsen.

Het Commité der Effecten-handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten drie ure: Rusland, Spoorweg-Aandeelen, *f* 191. Oostenrijk, Metalliek 2½ pc., 24, 24 5/16; dito Oude, 5 pc., 45⅝, 46, 45⅞; dito Nationale, 5 pc., 53⅝, 54, 53 11/16; dito Ween. Aandeelen 1854, 191.

AMSTERDAM 16 Mei.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl., . .	Werk. Schuld 2½	pCt.	62⅞	62 15/16	
„	dito dito 3	„	75¼	75 5/16	75 5/16
„	dito dito 4	„	98 9/16	98⅝	
„	Amort. Synd. 3½	„	93⅛		
„	Hand. Maats. 4½	„	133¾		
„	O.-I. Leening 4	„			
„	Holl. Spw. . . . 4	„			
„	Rijnsp. 4½	„			
„	M. van Weld. 4	„			
België, . .	Cert. *Rothsch.* 2½	„	53		
Frankrijk,	Certificaten. . 3	„			
Spanje. . .	Buitenlands. . 1⅜	„	42 5/16		
„	dito 3	„	50	50⅛	
„	Binn. a *f* 6000 3	„	48 9/16	48⅝	
„	Amort. Schuld		16⅜	16 9/16	16½
„	Bew. v. Coup.				
Portugal,	Obligatien. . . 3	pCt.	46½		
„	dito 1856/59. 3	„	46 1/16	46⅛	46⅛
„	dito Uitgest. .		38¼		
Rusland,	Ob. *Hope en C.* 5	„	102¾		
„	dito 1828/29. . 5	„	101⅜		
„	Cert. 1831/33 5	„			
„	d.° 1840. 4	„	75⅝	75¾	75¾
„	d.° *Stieglitz*. . 4	„	75⅝		
„	d.° d.° Nieuwe 5	„	83¼	83 7/16	83 7/16
„	d.° d.° 1855 N. 5	„	95 1/16	95⅛	95⅛
„	d.° te Lond. 4½	„			
„	d.° v. Assign. . 6	„	55⅛		
„	Inschr. dito. . 6	„			
Polen, . . .	Aand. 1835.	*f*			
„	Obligatien. . . 4	pCt.			
Pruissen,	Oblig. 1859. . 5	„			
„	Aand. 1854. . 3½	„	215		
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.* 5	„	52		
„	d.° dito 4	„			
„	d.° Met. Oude 5	„	45½	46 1/16	46
„	d.° N. te Ams. 5	„	69		
„	d.° Nat. Met. . 5	„	53⅜	53 13/16	53⅝
„	d.° Metalliek. 2½	„	24 3/16	24⅜	24⅜
„	W. Ad. fl 250 4	„	190		
Brazilië,	1824, £ 100 5	„	97½		
Equador,	£ 100 1	„			
Venez., . .	Obligatien. . . 3	„	18⅛	18¼	
„	Uitgestelde. . 1½	„			
Grenada,	Obligatien. . . 4½	„	13 15/16	14	
„	Uitgestelde. .		5⅝		
Mexico, . .	Obligatien. . . 3	„	21¾	21 13/16	
Illinois	 7	„	87		

Ned. Bank, 4 pc., 178. Rusland, Cert. te Londen, 1859, 3 pc., 60⅞, 61, 61; dito bij Hope, 1860, 4½ pc., 89⅜; dito Spoorw. Actien, 5 pc., 190½, 191¼, 190½. Weener Bank-Actien *f* 565, *f*. 575, 573; dito Aand. 1860, 5 pc., 364. Griekenl., 5 pc., 6⅞, 6 15/16 Rijnshares 158½. Rijnspoor, 4 pc., 170½.

Beleening 3, Prolongatie 2½, Disconto 3.

Binnenl. fondsen iets minder vast. Buitenlandsche vrij willig met eenigen handel in Russ., Oostenr. en Spaansche.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 62⅞. Spanje, 1¾ pc., 42 5/16; dito 3 pc., 48 9/16 a ⅝. Oostenr. Metall., 5 pc., 46 1/16; dito Nat., 5 pc., 53¾.

ROTTERDAM 16 Mei.

2 maanden.		Kort.
Londen. . . .	11.73¾	11.85
dito 3/m. .	11.68¾	—
Parijs.	55¾	—
dito 3/m. .	55 9/16	56¼
Bordeaux.	55½	56
Hamburg.	35 1/16	35 5/16
dito 3/m. .	35	—
Petersb. . .	166	—
Livorno. . .	45⅜	—
Genua.	45½	—
Napels. . . .	77½	—
Antwerp. .		1 v
Berlijn.		175.
6 weken.		Kort.
Frankfort.	100	—
Augsburg.	99¾	—
Weenen. . .	81	—
Triest.	80⅝	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 16 Mei.

2 maanden.			zigt.	
Londen. . . .	11.75	g	11.85	g
Parijs.	55 13/16	g	56⅜	p
Bordeaux.	55½	g	—	g
dito ½/m.	56	g	—	g
Hamburg.	35 1/16	g	35 5/16	g
Genua.	45⅞	g	—	g
Livorno. . .	45⅝	g	—	g
Napels.	77	g	—	g
3 maanden.			zigt.	
Madrid. . . .	237	g	—	g
Cadix.	238	g	—	g
Sevilië.	234	g	—	g
Bilbao.	235	g	—	g
Lissabon. .	41½	g	—	g
Porto.	41½	g	—	g
Petersb. . .	164	g	—	g
6 weken.			zigt.	
Weenen. . .	83	g	—	g
Augsburg.	99½	g	—	g
Frankfort.	99¾	g	—	g

Rotterdam ⅛.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 16 Mei.

GRANEN. Verkocht: Tarwe, per 2400 kilo (128/129 ℔) Rijn *f* 357. Rogge, 152 ℔ N. Dantziger *f* 240; 144 ℔ Petersb. *f* 212; per 2100 kilo jarige dito *f* 200 bij partij; 145 ℔ Arendsb. *f* 233 cont.; 144 ℔ Kunda *f* 230 bij partij.

SCHIEDAM 16 Mei.

GRANEN. Verkocht: Gerst, 127 ℔ Libau *f* 195 6/w.

MOUTWIJN, per Ned. Vat zonder fust *f* 13.—.
JENEVER, „ „ „ „ „ - 18.50.
AMST. PROEF „ „ „ „ „ - 19.75.

Alles zonder de belasting.

SPOELING per Ketel. . . . . *f* 1.80.

DELFT 16 Mei.

BOTER. Heden zijn de prijzen geweest *f* 42 a *f* 48; ter markt zijn verkocht 19/4, 1241/8, 173/16.

DORDRECHT 16 Mei.

GRANEN, ZADEN enz. Onze markt was heden van Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche Tarwe schraal voorzien, de beste partijtjes vonden tot genoteerde prijzen gereeden aftrek, mindere en afwijkende soorten waren moeijelijker te plaatsen. Zomer schaarsch en prijshoudend. Zeeuwsche, Vl. en Overm. *f* 10.80 a *f* 11; idem afwijkende en geringe *f* 8.70 a *f* 9.50, en Zomertarwe *f* 8.60 a *f* 10. Rogge. Jarige en Nieuwe Zeeuwsche, Vl. en Overm. weinig ter veil. Jarige Zeeuwsche, Vl. en Overm. *f* 7.70 a *f* 8 en Nieuwe dito *f* 6.20 a *f* 6.70. Buitenlandsche soorten iets hooger betaald met redelijken omzet. Oude Amerikaansche op 146/2 Ned. ℔ *f* 240, Oude Archangel 142/2 Ned. ℔ *f* 210 en 144/2 Ned. ℔ *f* 218, Nieuw Limburger 150/2 Ned. ℔ *f* 215. Gerst. Winter en Zomer minder aangevoerd en in de beste soorten 10 c. hooger verkocht. Zeeuwsche, Flakk. en Overm. Winter *f* 5.50 a *f* 6.50 en dito Zomer *f* 5.20 a *f* 6.10. Spelt onveranderd, noteren dezelve naar kwaliteit *f* 3.50 tot *f* 3.80 waardig. Haver willig. Inl. Voeder en Dikke zeer weinig ter markt en met graagte 20 c. duurder betaald. Zeeuwsche en Inl. Voeder *f* 3.50 a *f* 4.20 en Dikke dito *f* 4.30 a *f* 5.20. Boekweit met meerder vraag, als Holsteinsche tot *f* 245 en Limburger tot *f* 240 verhandeld. Paardenboonen. De aangevoerde Overm. en Zeeuwsche vonden van *f* 7.20 tot *f* 6.60 volgens droogte genegene koopers. Duivenboonen met kleinen handel, van *f* 7.70 tot *f* 8.20 volgens kwaliteit. Witte Boonen stil, de Zeeuwsche en Walchersche golden van *f* 9 tot *f* 13 naar deugd. Bruine Boonen vonden eenige vraag van *f* 9 tot *f* 15 volgens droogte. Blaauwe Erwten vonden weinig kooplust en moesten lager dan goed kokende Zeeuwsche en Flakkesche van *f* 9.50 tot *f* 9.30 en mindere van *f* 8.70 tot *f* 7.40 afgegeven worden. Witte Erwten. Mooije Dantziger hebben *f* 8.20 tot *f* 8.40 opgebragt. Koolzaad onveranderd, de aangevoerde Overm. partijtjes zijn door Olieslagers van £ 55, £ 58 tot £ 61 genomen, mooi gestort van den zolder werd tot £. 63 geveild. Op 9 vat in de najaarsmaanden te leveren werd hetzelve tor £ 72 aangeboden. Lijnzaad prijshoudend, 106 ℔ Memel tot *f* 300 bij partij verhandeld en 111 ℔ Catania werd tot *f* 375 geveild. Kanariezaad was matig aangevoerd en werd volgens kwaliteit van *f* 8 tot *f* 6.50 opgeruimd. Raapolie stil. Vliegend *f* 38½ en de najaarsmaanden dooréén tot *f* 40 aangeboden. Lijnolie door meerder vraag hooger. Vliegend tot *f* 32 verkocht. Raap- en Lijnkoeken lager afgegeven. Harde Raapkoeken per 1040 stuks *f* 80 a *f* 82; idem Lijnkoeken per idem *f* 120 a *f* 125, en zachte Lijnkoeken per idem *f* 135 a *f* 140.

GOUDA 16 Mei.

KAASMARKT. Aanvoer 22 partijen, die van *f* 17 tot *f* 19 verkocht zijn; de stemming is flaauw.

VEEMARKT. Met redelijken aanvoer, niet dan tot lager prijs langzaam verkocht.

AMSTERDAM 16 Mei.

TABAK. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 176 v. Maryland per Corinna, 40 vaten dito per Falmouth en 25 dito per J. C. Boynton zeilende.

GRANEN. Heden van Rogge verkocht 117 ℔ jarige Petersb. *f* 200 bij partij, 125 ℔ Pruissische *f* 250, op levering per Oct. *f* 196.

LONDEN 15 Mei.

SUIKER stil, doch zonder merkbare prijsverandering. Wit Derosne Havana goed en mooi 32/6 a 33/6, gewasschen 31/ a 31/6 entr.; Cuba Muscovados laag middl. a goed blond 37/ a 42/, laag donker a middl. blond 34/ a 39/; Cuba laag a goed blond 38/6 a 41/, minder 36/ a 38/; 18,307 zakken gekleide Manilla alles opgehouden van 35/6 a 36/6, slechts 1270 zakken verkocht, goed grijsachtig n.° 8 36/6, 800 zakken zijn later tot 35/6 afgedaan. Melado ord. donker 23/6, middl. 26/6, beter 28/ a 32/6. Geraffineerden beter te plaatsen; Crushed iets vaster, ord. en middl. brooden 51/ a 51/6. — KOFFIJ. Plant. Ceylon met goede vraag, puike soorten iets hooger; laag middl. a goed middl. helder groen 72/6 a 79/6, mooi ord. en laag middl. klein groenachtig 68/ a 74/, mooi ord. geelachtig 63/6 a 65/, laag middl. en middl. grof grijsachtig blaauw 71/ a 75/, klein 67/6 a 68/6, triage 46/ a 65/, peas 73/ a 80/. — CACAO. Surin. 69/ a 74/. — THEE. Heden in veiling, van 14,130 k. werden 5688 verkocht. Congo en Jap. Oolong iets lager. — RIJST stil, zelfs zoude slechts tot lagere prijzen te plaatsen zijn; Inl. gep. Patna 14/6, gep. Java 17/, middl. wit Bengal 11/. Ballam 9/9, mooi Java 14/3. — PEPER. Penang stil, middl. en stoffig 3½ a 3⅝ d., goede zwarte Singapore 4 d.; witte slap, middl. en goed middl. Singapore 5⅜ a 5⅞. — PIMENT iets beter, 2¾ a 2⅞ d. — CASSIA LIGNEA stil, goede n.° 2 89/ opgeh. — NOOTMUSCAAT 1/1 a 1/3. — KATOEN stil, tot vorige prijzen. — SALPETER stil en onveranderd; Britsch geraffin. 38/6 a 39/. — INDIGO in veiling als gisteren; 1580 k. aangeboden, waarvan 608 k. verkocht. — HENNEP stil; Manilla goed voor touwslagerij £ 21. — JUTE met goeden handel tot vaste prijzen; van 2632 b. in veiling werden 2000 b. verkocht van £ 12 tot 20.2.6. — ZWAVEL als voren, goede 2a £ 7.17.6. goede 3a £ 7.7.6 v. a. b. — IJZER. Schotsch Giet- als voren 48/. — OLIE. Lijn- slap, verkoopers 30/; Raap- slap, buitenl. 40/6; Patent- 43/ a 44/; Cocos- als voren 46/ en 47/ a 47/6; Palm- met goede vraag, puik 45/6, Terpentijn- slap 48/ a 50/. — TALK slap, tot Junij 58/, Oct./Dec. 55/, met verkoopers.

GRAANMARKT. De aanvoeren van inlandsche soorten waren heden klein, van buitenlandsche redelijk. Goede Engelsche Tarwe was tot de prijzen van ll. Maandag te plaatsen; vreemde met eenige vraag voor goede soorten tot vorige prijzen. Meel met weinig handel, prijzen onveranderd. Gerst als voren, met redelijke vraag. Erwten en Boonen wel zoo vast, bij kleine hoeveelheden goed te plaatsen. Haver minder willig.

De aanvoeren alhier bedroegen van 13 tot 14 dezer: Tarwe 11,495 q.; Gerst 1554 q.; Haver 12,745 q.; Meel 1043 zakk. en 6542 vtjs.

LIVERPOOL 14 Mei.

SUIKER voortdurend stil; Paraïba loco 21/9, ongekleide Manilla zeilende 17/9. — KOFFIJ. Singapore laag ord. gemengd 54/, goed ord. bleek 67/6. — RIJST. Bengal 12/6 a 13/, nieuwe Ballam 10/6, Rangoon 9/6, Larong 9/9. — LIJNZAAD. Bombay 55/ a 55/3, Calcutta 53/ loco en 51/ zeilende. — PARELSAGO. Groot 17/6, klein 18/. — HENNEP. Manilla £ 20.10.

ANTWERPEN 15 Mei.

KOFFIJ vast. — GRANEN vast doch stil. — OLIEZADEN zonder omzet. — SAFFRAAN met goede vraag. — TERPENTIJN niet zoo willig *f* 27 a *f* 27½. — HARST minder gewild. — RIJST. Carolina en Java vast. — SUIKER. Ruwe vast. Geraffin. stil. — TABAK stil doch vast.

HAVRE 13 Mei.

KATOEN. De verkoopen van ll. Zaturdag bedragen 2625 b. Heden na de belangrijke omzettingen in de laatste 14 dagen opent de markt zich stil en naauwelijks 330 b. zijn tot 3 ure omgezet. — KOFFIJ stil; Haiti Kaapsch fr. 75 a 77, Portorico fr. 78 a 94, Rio fr. 54 a 75. — SUIKER. Fransche Antilles op monster fr. 63. — INDIGO stil, alleen is eene kist tot 60 c. boven taxatie afgedaan. — HUIDEN. M.-V. gez. Saladeros fr. 74. — POTASCH. Amerik. willig fr. 45 a 46 voor prima. — TALK. B.-A. fr. 57½ opgeh. — REUZEL. Amerik. fr. 70. — WOL. B.-A. vette fr. 3. — Geele WAS. Senegal fr. 1.15 cons. — STERKE DRANKEN 3/6 90 %, Amerik. loco fr. 98. — TARWE. Roode Amerik. loco fr. 67, op levering fr. 66 a 68 cons.

HAMBURG 15 Mei.

KOFFIJ. Verkocht 3000 b. Santos tot 6 7/16 en loco 2000 b. Laguayra tot 6 15/16 a 7½ sch. — ZINK. Verkocht 2000 ctr. per Junij tot 11 m. 9½ sch., en 1000 ctr. per Julij/Aug. tot 11.10. — RAAPOLIE loco en per Mei 24.10, per Oct. 25.14. — GRANEN. Tarwe in loco vast met geringen handel. Rogge stil.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aangek.*
16 mei *Auguste Hillman*, Niejahr, Akyab (laatst van Falmouth)
Cairo, Wooster, N.-York
Fop Smit, Leversteyn, Hellevoetsluis (vertr. n. Melbourne)
Madura, v. Bruggen, d.°
Vertrokken.
St. Jan, Lommerse, Padang
K. N. Yachtclub, Zack, Batavia
(N. W. —N.)

Hellevoet *Aangek.*
16 mei *Chevy Chase* (st.), Newcastle
Elizabeth Ann, Jones, Whitehaven
Vertrokken.
Madura, van Bruggen, Brouwershaven
Bordeaux (st.), Bordeaux
(N. N. W.)

Brielle *Aangek.*
16 mei *Aurora* (st.), Londen
Seagull (st.), Hull
Enchantress (st.), d.°
Vertrokken.
Prins v. Oranje (st.), Duinkerken
Concordia (st.). Londen
(N. W.—N. N. W.)

Maassluis (N. W.)
16 mei. Niets gepasseerd.

Texel (O.—N.W.) *Vertr.*
15 mei *Alida Margaretha*, Klein, Nantes
Johanna Marchina, Koning, Newcastle
Volharding, Lutzow, d.°
Elsina, Pott, d.°
Seaham, Clothier, d.°
Broedertrouw, de Bey, Stockton
Josephine, Christophersen, Droback
16 *Magnet* (st.), Londen
Burgem. Huidekoper (s), Stettin

Aangekomen
16 *Margaretha*, Scotto, Odessa
Lion (st.), Londen
Smyrna (st.), dito
Alert (st.), Hull
Elisabeth, Pettersson, Stockholm
Wietska, Bos, Koningsbergen

Vlie *Aangekomen*
14 mei *Drie Gezusters*, de Groot, Krogstadt
15 *Stoomvaart* (st.), Hamb.
Vertrokken.
15 *Elschlea*, Schoon. Archangel
Juliana Louisa, Hoven, St. Petersburg

Oostmahorn *Aangek.*
14 mei *Karsina*, Waterborg, Newcastle

Zierikzee *Vertr.*
15 mei *Alma*, Bowbyes, Newcastle
Hubert Johan, de Winter, de Noordzee

Veere *Vertrokken*
15 mei *Catharina Elisabeth*, Pander, Hull

Vlissingen *Vertr.*
13 mei *Deux Julie*, Noël, Bilbao
14 *Patrie*, Burot, Cadix
Aangekomen.
Adriana Francisca, v. Eyk, Newcastle

—o—

Sydney *Aangekomen*
18 maart *Koerier*, Rotgans, Amsterdam

Batavia *Aangekomen*
30 mrt. *Nijverheid*, Bonjer, Shields
Vertrokken.
31 *G. G. Duymaer v. Twist*, Hoeksma, Soerabaija
Souburg, Zwart, d.°
Batavier, Pfeiffer, Onrust
1 april *Alida Maria*, de Vries, Tjilatjap
Aletta Augusta, Tinholt, Amsterdam

Suriname *Vertr.*
10 april *Suriname*, Rijntjes, Amsterdam
Haren, Boer, dito
19 *Marijtje Honig*, v. Wijk, d.°

Westkust v. Afrika
Aangekomen.
20 april *Trijntje Boeder*, Lieneman, Amst.

Triëst *In lading*
11 mei *Geertruida Jacoba*, Potjer, Rotterdam

Livorno *Aangek.*
9 mei *Drie Zusters*, Dijkstra, Amst.

St. Ubes *Aangekomen*
28 apr. *Voorwaarts*, Vink. Lissabon

Bordeaux *Vertr.*
14 mei *Marie*, Bauchère, Amsterdam
In lading
Hooite Wicher, Klasen, Buenos-Ayres

Royan *Vertrokken*
10 mei *Elisabeth*, Steffens, Holland

Galway *Aangekomen*
13 mei *Maria Louisa*, v. d. Heyde, Callao

Waterford *Uitgekl.*
13 mei *Alida Sinnige*, Dik, Newport

Liverpool *Aangek.*
15 mei *Albatross* (s), Rott.
In lading.
Anna Louisa, Beekhuis, St. Thomas
Uitgeklaard.
14 *Mercurius*, de Boer, Nerva
Albertina, Zwaal, St. Petersburg
Dare, Gaston, Dordt
Vertrokken.
13 *Susanna*, Heres, Nerva
Queen, Pritchard, Dordt

Swansea *Aangek.*
14 mei *Gesina*, de Boer, Almeria

Falmouth *Aangek.*
14 mei *Exact*, Moulin, Soerab. n. Bristol
Bij **Falmouth** *Aangek.*
13 mei *Garland*, Cammish, Eupatoria n. Amst.

Plymouth *Vertr.*
13 mei *Diana*, Fijn, (van Cadix) Hamburg

Bij **Goudstaart** *Aang.*
13 mei *Tonia*, Zeeman, Java n. Rotterdam
Jan v. Brakel, de Roever, d.° n. Amsterdam
Janna Adriana, Franken, Suriname n. d.°
Thetis, Bakker, Triëst n. St. Petersburg
. . *Sara Elisabeth*, Kuiper, Amst. n. K. v. Guinea

Bij **Portland** *Aangek.*
14 mei *Harmonie*, Both, Liverpool n. Nerva

Pentewan *Vertrokken*
14 mei *William Henry*, Johnston, Rotterd.

Cromarty *Aangek.*
12 mei *Lubbegina*, de Jonge, Londen

Bij **Douvres** *Aangek.*
14 mei *Maria*, Visser, Bordeaux n. St. Pet.

Newhaven *Zeilklaar*
14 mei *Christina*, Kamminga, Archangel

Shoreham *Aangek.*
14 mei *Thomas English*, Williams, Dordt

Londen *Uitgeklaard*
14 mei *Hoogezand*, v. d. Laan, Amsterdam
Noord-Nederland, Zomerdijk, Elseneur
In lading.
Bernardina, Brouwer, Berbice
Colletis, Francis, Amst.

Gravesend *Aangek.*
14 mei *Vier Gezusters*, Mugge, Gothenburg

Harwich *Binneng.*
12 mei *Queen*, Bowman, Boness n. Dordt

Ipswich *Aangekomen*
14 mei *Harmina*, Emmelkamp, Groningen

Hull *Vertrokken*
14 mei *Wilhelmina Egberd.*, Top, Nerva

Sunderland *Aangek.*
11 mei *Johanna Elizabeth*, Bakker, Rotterdam
Barend Willem, Moore, Amsterdam
Elizab. June, Newton, d.°
12 *Zephyr*, Herd, Rott.
Warrior, Shotton, d.°
13 *Minna*, Muller, d.°
Vertrokken.
14 *Jacobus Begeman*, Reijer, Kroning

Shields *Aangekomen*
14 mei *Lively*, Williamson, Schiedam
Auguste, v. Veen, dito
Leo, Jongebloed, Rott.

Lossiemouth *Aang.*
12 mei *Aaltje Brongers*, Kuperus, Koningsb.

Newcastle *In lading*
14 mei *Brouwershaven*, Riedijk, Vlissingen
Trekvogel, den Breems, Lissabon
Cornelia, Stasse, d.°
Catharina, Zeegers, Gothenburg
Anna Berendina, Kwint, Aalborg

Leith *Aangekomen*
13 mei *Wallis*, Bank, Amst.
14 *Comely*, M'Culloch, Rott.
Anje, Munning, Zwolle

St. Davids *Aangek.*
13 mei *Activ*, Petersen, Schiedam

Hamburg *Aangek.*
14 mei *Twee Gezusters*, Drewes, Rott.
15 *Willem*, Kröger, Amst.

Cuxhaven *Aang.*
14 mei *Johannes*, Bohn, Amsterdam

Busum *Uitgekl.*
11 mei *Dirkje*, Poort, Amst.

Bremerhaven *Aang.*
14 mei *Sicco*, Potjer, Carthagena

Travemunde *Vertr.*
14 mei *Vrouw Maria*, Hoekstra, Zweden

Wolgast *Vertrokken*
13 mei *Margrietha Eliza*, de Vries, Holland

Swinemunde *Aang.*
14 mei *Epimachus*, de Boer, Londen
Vertrokken.
12 *Copernicus*, Voss, Rott.
13 *Wilhelmine*, Busch, Amsterdam

Dantzig *Aangekomen*
12 mei *Hendrika*, de Jonge, Londen
Vertrokken.
12 *Alberdina*, Upmeijer, Dieppe
Juno, v. d. Ley, Bergen
13 *Zeeploeg*, v. d. Wal, Poole
Paulus, Molema, Sevilla
Weltevreden, Kieft, St. Petersburg

Kroonstad *Aangek.*
10 mei *Margrietha Gezina*, de Grooth, Lissabon
Argo, Brouwer, Newc.
Nijverheid, Kemper, d.°
Marianne, Vlas, d.°
Tjallinga Aurelia, Fekkes, Inverkeithing
Piet Hein, Meijer, Amst.
Sophia, v. Laten, Bergen
Cornelia, Nieboer, d.°

Sveaborg *Aang.*
6 mei *Maria Charlotta*, Schmidt, Batavia

Norrköping *Aangek.*
vóór 8 mei *Antje Jansen*, Stomp, Newcastle

Gothenburg *Aangek.*
10 mei *Sienke Wiersema*, Borst, Newcastle
Vr. Clara, Don, d.°

Christiania *Aang.*
6 mei *Marie*, Grönvold, Holl.

Drontheim *Uitgekl.*
3 mei *Navigator*, Kaas, Holland
Frithiof, Holst, d.°

Kopenhagen *Gepass.*
12 mei *Magrietha*, Panman, Newc. n. St. Pet.
Aangekomen.
16 *Vesta* (s), Koningsberg. (vertr. n. Amst.)

Elseneur *Aangek.*
13 mei *Rensina*, Prak, Liverp. n. St. Pet.
14 *Pollux*, de Jonge, Hamburg n. Wyburg
Jan Gijsbert, Smit, Newc. n. St. Pet.
Jeanne Agatha, Jager, Bergen n. d.°
Fraternité, Haraldsen. Amst. n. Stockholm

Fredrikshavn *Gepass*
10 mei *Gezina*, Banting, Londen n. Malmoe

Tonningen *Aangek.*
11 mei *Elbe*, Baas, Amst. n. Stettin
Lupus, Wulff, d.° n. d.°
13 *Avontuur*, Spanjer, Londen n. d.°

—o—

Dordrecht 15 mei. Het schip *Tagal*, k. J. F. H. Göbel, van hier n. Batavia, 10 mei uit Brouwershaven gezeild, was den 11 dezer, des avonds ten 7 ure, op de hoogte van het eiland Wight; alles wel aan boord.

Elseneur 14 mei. Het schip *Laberdan*, kapit. Fijn, van Dantzig n. Newcastle, is bij Christianstad gestrand; bij gunstig weder hoopt men schip en lading nog te bergen.

Kroonstad 10 mei. Het schip *Admiral Metlin*, kapit. v. d. Velde, van Rotterdam en Kopenhagen, is door de van Amsterdam gearriveerde st. *Rembrandt* lek alhier binnengesleept.

— Kapit. Brouwer, heden van Newcastle alhier aangekomen, heeft gisteren bij Seskär gepraaid het Ned. schip *Jantje Doornbos*, k. Addens, van Bergen naar Wyburg.

Southampton 13 mei. Het schip *Marco Polo*, van Australië naar Engeland, met 200 passagiers en 6000 oncen stofgoud, is den 2 april met zware schade te Valparaiso binnengeloop.

Gepraaid:

19 maart., op 2° 31′ NB. en 22° 5′ WL., *Friesland*, Mispelblom Beijer, van Amst. n. Batavia.

5 mei, bij Goudstaart, *Weltevreden*, Duinker, v. Rott. naar Batavia.

—o—

15 mei. De wind te **Falmouth** stil en te **Deal** Z.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
15 mei *Jhr. Mr. v. d. Wall v. Puttershoek*, Lammerts, Batavia
Seabird, Nuttall, Jersey

Amsterdam *Vertr.*
15 mei *Maria Veronica*, Scholl qq., Batavia

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 17 mei: 1ste getijde 8 ure 30 min.; 2de get. 8 ure 54 min.

Arnhem. Waterhoogte 15 mei 1.37 el.

Keulen. Rijnhoogte 15 mei 6 v. 3 d. Rijnl.

Cargalijsten.

Amsterdam.

NICKERIE, Theodora Josina, Tjakkes. — 67 f. Rum, 170 v. Suiker, 110 b. Koffij en 3 b. Cacao, Charbon en Zn.

LONDEN, Magnet (st.). — 175 v. Palmolie, Kon. Fabr. van Waskaarsen; 15 k. Metaal, Surie en Lingeman; 18 k. dito, Z. Kemper; 32 k. Blik, van den Berg en Co.; 30 z. Suiker, E. E. Visser en Zn.; 62 k. Thee, 30 v. Salpeter, 5 k. Schellak, 40 z. Piment, 2350 z. Lijnzaad en 142 z. Koopm., Order.

STETTIN 13 Mei.

Tarwe loco per 85 ℔ roode 75 a 88 rth.; 85 ℔ roode per Mei/Junij en Junij/Julij 89 pap., 88½ geld; 83/85 ℔ per Mei/Junij en Junij/Julij 88 pap. Rogge loco per 77 ℔ 43 a 47; 77 ℔ per Mei/Junij 44½ geld, Junij/Julij 44¾ a 45, Julij/Aug. 45¼ a ½, Sept./Oct. 46½ a ¾ geld. Gerst loco 70 ℔ 44½. Haver stil.

KONINGSBERGEN 12 Mei.

Granen. Het weder is nu beter en gunstig voor de gewassen. Rogge en Koolzaad laat zich beter aanzien, nogtans zal de oogst zelfs al blijft het weder mooi slechts middelmatig zijn. In de laatste dagen hadden wij eenige vraag voor speculatie die echter weinig verandering in prijzen te weeg bragt. Rogge iets lager. Men noteert Tarwe hoogbonte 120/30 ℔ 85 a 110 sgr., 118/28 ℔ bonte 75 a 98 sgr., 118/28 ℔ roode 80 a 98 sgr. Rogge 114/20 ℔ 47 a 52 sgr., 121/26 ℔ 53 a 58 sgr., Mei/Junij 120 ℔ 53 pap., 52 geld, Junij/Julij 120 ℔ 53 pap., 52 geld. Gerst 100/6 ℔ 40 a 48 sgr., 95/102 ℔ 36 a 43 sgr. Haver 55/75 ℔ 16 a 30 sgr. Witte Erwten 45 a 60 sgr.; Graauwe 50 a 75 sgr.; Groene 65 a 75 sgr. Boonen 55 a 67 sgr. Lijnzaad 108/16 ℔ 80 a 90 sgr., 104/12 ℔ 66 a 78 sgr.

St. PETERSBURG 29 April/11 Mei.

Potasch op zr. 27 gehouden, het is echter te betwijfelen dat deze prijs stand zal houden. — **Talk** loco zr. 59, per Aug. r. 55. — **Hennep** loco gevraagd, Rein zr. 29. — **Hennepolie** dalende zr. 5.05.

Advertentiën.

Voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, ontvangen bij het overlijden van hun geachten Vader en Behuwdvader, den Heer LEONARDUS FRANCISCUS DE BRUYN, betuigen de Zoons en Behuwdzoons hunnen opregten dank.

Rotterdam 16 *Mei* 1861.

Getrouwd:

JOSEPH JACOBSON
Rotterdam met
15 *Mei* 1861. JENNY ELISABETH DUNLOP.

Bevallen van een ZOON *M. C. ELINK SCHUURMAN*. — Duuring.

Naar

MACASSAR

(DIRECT).

ligt te Rotterdam in Lading:

het Nederlandsch **gekoperd BRIKSCHIP *WILHELMINA***, Kapit. H. Detmers.

Adres de Reeders 't HOEN, HUDIG & Co. en de Cargadoors HUDIG & PIETERS alhier en DE CONINGH & Co. te Amsterdam.

ROTTERDAM—GRANGEMOUTH,

in directe verbinding met **GLASGOW**, door het **Forth-** en **Clydo-Kanaal.**

Het Stoomschip **LOUISE**, Kapitein **P. J. van der Grient**, zal van hier naar **GRANGEMOUTH** vertrekken ZATURDAG 18 Mei, des morgens vroeg.

Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

STOOMBOOTVAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM en HULL.

Voor Passagiers en Goederen.

De Rader-Stoomboot **SEA GULL**, Kapit. R. M. Sawyer, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL **aanstaanden Zaturdag.**

Adres bij *J. B. CROL & Co.*

ROTTERDAM—ST. PETERSBURG,

via KOPENHAGEN.

Het Stoomschip ***Hollander***, Kapit. van Putten, vertrekt naar KOPENHAGEN en St. PETERSBURG **Zaturdag den 1 Junij.**

Adres bij *SMITH & Co.*, te Rotterdam.

Op heden den veertienden Mei 1800 een en zestig, ten verzoeke van 1°, den Heer LEENDERT VAN DORSTEN, *Chirurgijn* en *Verloskundige* te Delft, als in huwelijk hebbende CHARLOTTE LOUISE VAN ASPEREN, en 2°, den Heer CHARLES ALBERTUS VAN ASPEREN, wonende te Delft, ten deze domicilie kiezende ten Kantore van den Procureur Mr. *J. B. L. WENTHOLT*, zijnde aan de Glashaven, wijk 1, n.° 364, te Rotterdam, en die in deze als Procureur voor hen in regten is occuperende, heb ik Ondergeteekende *JOHAN COENRAAD LACH*, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, wonende aldaar in wijk 5, n.° 561, krachtens verlof van de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, verleend bij Vonnis van den twee en twintigsten April 1800 een en zestig (behoorlijk geregistreerd), in verband met eene beschikking van dezelfde Regtbank van vier en twintig December 1800 zestig, mede behoorlijk geregistreerd.

Voor de tweede maal Gedagvaard:
ALBERT FERDINAND VAN ASPEREN,
Zeevarende, gedomicilieerd te Bergambacht, doch wiens tegenwoordige verblijfplaats is onbekend, mijn exploit doende aan het Parquet van den Officier van Justitie bij de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam en aldaar sprekende met den Edel Achtbaren Heer Mr. *J. H. W. SWELLENGREBEL*, Officier van Justitie, die het origineel exploit voor gezien heeft geteekend, om,

Aangezien de Gedaagde, Broeder mijner Requiranten, nu reeds jaren geleden als Zeeman is vertrokken naar Californië, zonder order op zijne zaken te hebben kunnen stellen of volmagt achter te laten;

Aangezien er sedert het jaar 1800 twee en vijftig geene tijding meer van hem is ontvangen en hij dus vermoedelijk is overleden.

Op Woensdag den vierden September 1800 een en zestig, des voormiddags ten *tien* ure te verschijnen ter teregtzitting van de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, zitting houdende in het Paleis van Justitie aan het Haagscheveer aldaar, ten einde, of in persoon of door iemand voor hem, van zijn aanwezen te doen blijken, zullende mijne Requiranten bij gebreke daarvan concluderen, dat aan hen verlof worde verleend om den Gedaagde ten derden male bij Openbare Dagvaarding op te roepen, met reserve van kosten tot aan het eindvonnis.

En heb ik Deurwaarder voornoemd een afschrift van dit exploit ter hand gesteld aan den Ambtenaar van het Openbaar Ministerie voornoemd, en voorts afschriften daarvan aangeplakt aan de voorname Deur der Vergaderplaats van gemelde Regtbank en aan het Gemeentehuis van Bergambacht; zullende wijders dit exploit worden geplaatst in de Nederlandsche Staats- en Rotterdamsche Courant.

De kosten zijn twee Gulden vijf en zeventig Cents, buiten de Verschotten en den afstand.

(get.) J. C. LACH, Deurwaarder.

Gezien door ons Officier van Justitie heden den 14den Mei 1800 een en zestig.

(get.) SWELLENGREBEL.

Geregistreerd te Rotterdam den veertienden Mei 1861, deel 82, folio 177, recto vak 9, een blad geen renvooi. Ontvangen voor regt *f* 0.80, voor 38 opcenten *f* 0.30½, te zamen eene Gulden tien en een halve Cent.

De Ontvanger,
(get.) v. BERKEL.
Voor copie conform,
WENTHOLT, Procureur.

GEDURENDE DEZE MAAND

WORDEN ONDERSCHEIDENE

SCHRIJF-, TEEKEN- EN SCHOOLBEHOEFTEN ENZ.,

tegen enorm verminderde Prijzen opgeruimd.

Eigenaar geworden zijnde van de voornaamste Romans en Verhalen van Dr. H. R. DE BREUK, voorts van SALDENUS, de Weg des Levens, worden dezelve 85°/o beneden den Prijs afgeleverd.

PRENTBOEKEN

IN

PRACHTBANDEN

EN

PRENTEN

voor de helft van den gewonen Prijs.

In het Ex. Dr. CAPADOSE is voorzien; een Tweede Nette Uitgave zal zoo spoedig doenlijk het licht zien. Ter Perse: Eene Hollandsche Uitgaaf van OLIVIER BRANDRETH, 3 dln., door *Smith*, waarvan de bewerking aan een gerenomeerd Letterkundige is opgedragen.

E. VAN VLIET Az.,
Steiger, Rotterdam.

Het Magazijn en de Fabriek

wordt met 15 *JUNIJ a. s.*

VERPLAATST

naar de Oostmolenstraat, Hoek Houttuin.

SNELVAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM en ANTWERPEN,

voor PASSAGIERS en GOEDEREN,

met de Stoombooten

TELEGRAAF.

Deze Stoombooten, behoorende tot de snelstvarende van Europa, hebben schoone Kajuiten, waarbij een Dames-Salon met Piano en een Paviljoen hetwelk afgehuurd kan worden.

STATIONS:

SLIKKERVEER, KINDERDIJK, NIEUWE VEER, ALBLASSERDAM, DORDRECHT, STEENEKAMER, 's GRAVENDEEL, WILLEMSDORP, WILLEMSTAD, OOLTGENSPLAAT, DINTELSAS, STEENBERGSCHE VLIET, **ZIJPE voor Zierikzee en Brouwershaven**, St. PHILIPSLAND, STAVENISSE, YERSEKENDAM, VOSMEER, THOLEN, BATH en LILLO.

MEI 1861.

Van Rotterdam.				Van Antwerpen.		
19 Zondag	*Pinksteren* 's nachts 18/19	2.30		18 Zaturdag	's morgens	5.30
22 Woensdag	's morgens	6.—		21 Dingsdag	„	9.—
24 Vrijdag	„	8.—		23 Donderdag	„	11.30
27 Maandag	„	10.30		25 Zaturdag	's namiddags	1.—

DILIGENCE-DIENST.

Te **ZIJPE** wordt voor **Zierikzee** en **Brouwershaven** op de **heen-** en **terugreis aangelegd;** aldaar staat eene zeer goed ingerigte Diligence gereed, die **van Zijpe naar Zierikzee**, onmiddellijk na aankomst der Stoombooten, vertrekt, en van **Zierikzee naar Zijpe**, in correspondentie op de Stoombooten, **een en een half uur later** afrijdt als de hier boven gemelde uren van afvaart van ROTTERDAM en van ANTWERPEN.

Informatiën bij de Agenten **VERWEY & Co.**, Boompjes, wijk 1. n°. 21, Rotterdam.

SOOLBAD NAUHEIM

bij Frankfort aan den Main.

De **Nauheimer Koolzuurrijke Soolbronnen**, die reeds zulk een grooten roem verworven hebben, worden zoowel voor **Drinkkuren** als voor **Badkuren** aangewend. — De beide nevens de schoone, nieuw gebouwde Drinkzalen gelegene Drinkbronnen, de **Kuurbron** en de **Zoutbron**, met eene temperatuur van 17° R., munten uit door hare Helderheid, haren aangenamen Smaak en door hare Gas-Gehalte. De Kuurbron werkt ligter, de Zoutbron sterker afvoerend. De eerste wordt met regt naast de *Kissinger Ragotzy* geplaatst. — De heerlijke drie **Badbronnen**, de heinde en ver beroemde **„Nauheimer Bron"**, van resp. 29.27 en 23° R. natuurlijke warmte, met 4 pCt. Zoutgehalte en een' grooten rijkdom aan Koolzuur, worden niet alleen tot Baden, maar ook tot alle soorten van Douches aangewend, en leveren zoo overvloedig de bestanddeelen tot Koolzuur-Douches op, als er niet gemakkelijk bij andere Bronnen gevonden wordt. Door de inrigtingen der Bronleidingen en Badhuizen bestaat de overigens nergens in Duitschland te vinden mogelijkheid, *tempering van de natuurlijke warmte der Baden daar te stellen, welke van 22 en 29° R. gaan.*

Zoowel de **Drinkbronnen** als de **Badbronnen** worden bij voorkeur aangewend: bij alle vormen van Scropuleuse Ziekten, inzonderheid bij Scropuleusen Huiduitslag en Branderigheid, bij Scropuleuse Zweeren en Beenlijden, verder bij Rheumatieklijders en Jicht, bij langdurig Onderbuikslijden, Lijders aan Haemorrhoides (Aanbeijen), Vergrootingen der Lever en der Milt, bij Baarmoederlijden, Onvruchtbaarheid en Zenuwziekten van verschillende soort, eindelijk bij verouderde Syphilitische Aandoeningen.

NAUHEIM paart aan de werkzaamheid zijner Wateren de bekoorlijkheden, welke de meest gezochte Baden van het Rijndal aanbieden. De **Voorloopige KURZAAL**, zijne Conversatie-, Bal-, Concert-, Lees- en Speelzalen, bevatten dagelijks een uitgezocht Gezelschap. Het **Orchest**, uit voorname Muziekanten zamengesteld, onder de leiding van den Kapelmeester *Edmund Neumann*, doet zich des morgens aan de Bronnen en des avonds in de Tuinen der Kurzaal hooren en gedurende het Saizoen hebben zonder tusschenpoozen Bals en Concerten plaats. De **LOGEMENTEN** bieden den Vreemdelingen voortreffelijke **Table d'Hôte** en **Restauraties à la Carte** aan.

Het is de eenige Inrigting, waar *Trente* en *Quarante* met *een vierde Refait* en *Pharao* gespeeld wordt. De *Roulette* heeft slechts *een* Nul.

Het Saizoen is den 1 April geopend.

NAUHEIM IS DOOR DEN MAIN-WEZER-SPOORWEG 55 MINUTEN VAN FRANKFORT VERWIJDERD.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING.

De Notaris Mr. *CAROLUS ANTONIUS VAN KERCKHOFF*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van zijne Principalen, is van meening op Woensdag den 5 Junij 1861, des namiddags ten vijf ure, in het Notarishuis te Rotterdam, in het openbaar te Veilen en te Verkoopen:

N.° 1. Een hecht, sterk en zeer gunstig gelegen **PAND**, thans ingerigt tot WOONHUIS, MAGAZIJN en PAKHUIS, ook bijzonder geschikt tot allerhande soort van **Winkelnering**, en **ERVE**, staande en gelegen te Rotterdam, aan de zuidzijde van de Hoogstraat, tusschen de Vlasmarkt en de Naauwe Marktsteeg, strekkende van de Hoogstraat tot aan Perceel N.° 2, en met een Vrijen Gang uitkomende aan den Steiger, oud wijk G, n.° 100, nieuw wijk 7, n.° 94, Kadaster sectie O, n.° 89, ter grootte van 1 Roede 2 Ellen.

Grondbelasting *f* 75.34.
Zijnde geheel in eigen gebruik.

N.° 2. Een hecht, sterk en gunstig gelegen **PAND**, ingerigt tot WINKELHUIS, en **ERVE**, te Rotterdam, aan de noordzijde van den Steiger, tusschen de Vlasmarkt en de Groote Markt, strekkende van den Steiger tot aan Perceel N.° 1, oud wijk G, n.° 167, nieuw wijk 7, n.° 162, Kadaster sectie O, n.° 90.

Grondbelasting *f* 31.77.
Verhuurd tot 1 November 1861 voor *f* 26 per maand, dus *f* 312 's jaars.

De Panden, welke te aanvaarden zijn 1 Augustus 1861, zullen *afzonderlijk* worden geveild en vervolgens eerst *separaat* en daarna *gecombineerd* worden Afgeslagen en zijn te bezigtigen twee dagen vóór en op den dag der Veiling, van des voormiddags 10 tot des namiddags 4 ure, op vertoon van een Permissiebiljet, door voornoemden Notaris af te geven, ten wiens Kantore, te Rotterdam, aan de Leuvehaven, wijk 3, n.° 282, inmiddels alle nadere informatien te bekomen zijn.

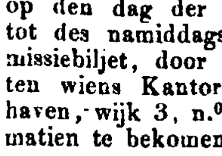

TE KOOP,

bij de Wed. Wr. v. d. ERVE, onder *Goudswaard*, een **best**

PAARD (Ruin),

zeer geschikt voor **Sleper**, negen jaar oud en bruin van Haar.

Openbare Bestedingen.

DIJKGRAAF en HOOGHEEMRADEN van *SCHIELAND* zijn voornemens op Dingsdag den 21 Mei 1861, des middags ten 12 ure, te Rotterdam, in het Gemeenlandshuis, in het openbaar te Besteden:

1.° Het **Vernieuwen** van het **Paal- en Gordingwerk** om de kop van den Kralingschen Veerdam en het **Herstellen** van de **Defecten** aan de Maashoofden.
2.° Het doen van eenige **Werkzaamheden** aan de **Molens**, **Bruggen** en **verdere Werken** van den Hoogen Boezem voor de Rotte, met het **Onderhoud** van dien tot ultimo Mei 1862.
3.° Het **uitwendig Verwen** van de **Molens** met **verdere Werken**, in 3 Percelen.
4.° Het doen van eenige **Werkzaamheden** aan en het **Onderhouden** van den **Groenenwegschen Molen**, tot ultimo Mei 1862.
5.° Het doen van eenige **Werkzaamheden** aan en het **Onderhouden** van Schielands **Schutverlaat** te Overschie, gedurende 5 jaren.
6.° Het **Herstellen** van de **Defecten** aan Schielands **Hoogen Zeedijk**, in 8 Percelen.

De Bestekken liggen ter lezing te Rotterdam, in *Neêrlandsch Wapen*, bij Wijthof, en in het Gemeenlandshuis voornoemd, alwaar bij den Fabrijk-Landmeter nadere onderrigting te bekomen is, alsmede bij J. OUDIJK, Opzigter van Schieland, te Nieuwerkerk op d'IJssel.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7, 9.30, 11.50, 3.30, 7.15
„ „ alleen n. 's Hage: 1 's nam., 9.35 's av.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.5, 10.40, 1.30, 4.30, 7.30
„ 's Hage „ „ 8.30, 10.18, 12.34, 3.44, 6,42, 8, 9.44
Aankomst te Rotterdam: 9.15, 11.5, 1.20, 4.30, 7.30, 8.45, 10.30

Vetrek van: **Rijn-Spoorweg.**

Rott.: 6.55, 9.50, 12.25 (expr.tr.), 3.55 (werkd.), 5.50, 8.25, 9.15.
Amst.: 6.40 (zond.), 7.25, 10.25, 12.30 (expr.tr.), 4.30 (werkd.), 6.20, 8.30, 9.10.
Arnh.: 6.30, 9.37, 11.55 (expr.tr.), 12.40, 1.10, 5 27, 7.50.
Utr. n Rot.: 6.20, 8.40, 11.40, 1.15 (exp.tr), 5.35 (wkd), 7.35, 9.5[illegible]
Goud. n R: 7.30, 9.20. 12.44, 1.53 (exp.tr), 6.26 (wkd), 8.23, 10.3[illegible]
Aank. t Rot: 8.15, 9.55, 1.15, 2.15 (exp.tr.), 7 (wkd.), 9.05, 11.05.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antw. en Breda: 10 's morg. en 3 's nam.
„ Antwerpen: 7.50, 12.20, 5.35; de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.
„ Breda: 6.30, 12.35, 5.25; de laatste alleen tot Antwerpen en Moerdijk.

Gedrukt en uitgegeven bij G. en C. A. van Reyn, te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

VRIJDAG 17 Mei 1861, N.º 117.

GEMEENTERAAD

VAN

ROTTERDAM.

Zitting van Donderdag 16 Mei.

Deze onder het voorzitterschap van den heer Burgemeester gehouden openbare vergadering werd door 35 leden bijgewoond; afwezig waren de heeren *de Bruyn* en *Pincoffs*.

Alvorens de notulen der vorige vergadering werden gelezen, had de beëediging en installatie plaats van het nieuw benoemd lid, den heer *G. Duuring*.

Daarop werden de notulen gelezen en goedgekeurd.

Vervolgens deelde de *Voorzitter* mede, dat de volgende stukken ingekomen waren:

1º, van de commissie voor de plaatselijke werken een voorstel en begrooting omtrent het maken van bruggen en duikers in den nieuwen Singel. — Ter visie gelegd.

2º, van het bestuur der Academie van beeldende kunsten en technische wetenschappen voordragten tot benoeming van vier nieuwe leden voor dat bestuur in de plaats van de heeren *D. Vis Blokhuyzen*, *E. L. Jacobson* en *P. van Galen*, die aan de beurt van aftreding zijn, en van den heer *L. F. Temminck*, die is overleden. Die voordragten waren zamengesteld als volgt; 1º, de heeren dr. *M. C. Mensing* en *A. van der Pot*; 2º, de heeren *J. H. van de Laar* en *H. Rochussen*; 3º, de heeren *C. H. Teerling* en dr. *G. Vrolik*, en 4º, de heeren *J. F. Metzelaar* en dr. *J. B. Molewater*. — Ter visie gelegd om in de volgende vergadering tot de benoemingen over te gaan.

3º, een adres van de vuuraanlegster en klokkeluidster in het Raadhuis, houdende verzoek om met 1 augustus eervol uit deze betrekkingen te worden ontslagen onder toekenning van pensioen, aangezien hare gezondheid haar niet veroorloofde die betrekkingen langer te blijven vervullen. Door de commissie van finantien werd voorgesteld, met welk voorstel Burgemeester en Wethouders zich vereenigden, het gevraagde ontslag te verleenen onder toekenning van een jaarlijksch pensioen van *ƒ* 400. — Ter visie gelegd.

4º, de rekeningen over 1860 van de Academie van beeldende kunsten en technische wetenschappen en de Geneeskundige School. — Tot onderzoek gesteld in handen van commissien, en wel de eerstgenoemde in handen van de heeren *J. van Vollenhoven*, *Visser* en *van Casteel* en de tweede in handen van de heeren *Hoffmann*, *van der Wens* en *Milders*.

5º, het rapport der commissie belast geweest met het nazien der rekening over 1860 van het Museum Boymans; uit dat rapport, hetwelk bij monde van den heer *Prins* werd uitgebragt, bleek dat alles in orde bevonden was, weshalve geadviseerd werd de rekening goed te keuren. — Dienovereenkomstig werd met dankzegging aan de commissie besloten.

En 6º, een voorstel van Burgemeester en Wethouders, strekkende om over te gaan tot de intrekking van het Raadsbesluit, waarbij eene kamer in een pand van den heer P. Vermaas in de Raamstraat in het belang der openbare gezondheid voor onbewoonbaar is verklaard, welke kamer thans door den eigenaar van het pand weder in goeden staat is gebragt. — Goedgekeurd.

Na de mededeeling der ingekomen stukken was aan de orde het doen van verschillende benoemingen.

Tot wethouder in de plaats van den heer mr. *A. Schadee* werd met 26 stemmen benoemd de heer *F. van Vollenhoven*; 5 stemmen waren uitgebragt op den heer *Blom* en 1 op den heer *Rueb*, terwijl 3 blanco-biljetten ingeleverd waren. — Terstond toen de uitslag der stemming bekend was gemaakt, verklaarde de *Voorzitter* dat het hem bijzonder aangenaam zoude zijn wanneer bij den heer F. van Vollenhoven geene bezwaren mogten bestaan om de benoeming aan te nemen, waarop de heer *F. van Vollenhoven* het woord nam en, met erkentelijkheid voor het blijk van vertrouwen hem door de Vergadering betoond, verklaarde de betrekking van wethouder dezer gemeente op nieuw te aanvaarden, vertrouwende op de welwillende medewerking van zijne mede-Raadsleden en van allen die hem in het goed vervullen dier betrekking konden ondersteunen.

Tot Raadsleden in de commissie voor het Krankzinnigengesticht werden vervolgens benoemd de heeren *van Casteel* met 31, en *Prins* met 29 stemmen; de heeren *Viruly*, *van Stolk*, *van Reesema*, *Blom*, *van Rijckevorsel* en *Löhnis* hadden ieder 1 stem bekomen. De beide benoemden verklaarden zich de benoeming te willen laten welgevallen.

Tot hulponderwijzer voor de 2de Tusschenschool A op eene jaarwedde van *ƒ* 250 werd daarna met 26 stemmen benoemd de heer *H. de Regt*, en tot hulponderwijzer voor de 2de Tusschenschool B op eene jaarwedde van *ƒ* 200, mede met 26 stemmen, de heer *C. Burgman*.

Na het doen dezer verschillende benoemingen werden de beraadslagingen voortgezet over het voorstel tot afschaffing der belasting op tooneelvoorstellingen en andere openbare vermakelijkheden.

De heer *Hoynck van Papendrecht* was de eerste spreker. Hij ving aan met de verklaring dat hij thans voor de afschaffing der belasting zou stemmen, maar meende te moeten aanwijzen waarom hij in der tijd voor de invoering der belasting had gestemd, tot welker afschaffing hij thans wilde medewerken. Bij de vaststelling dier belasting verkeerde men in een tijdperk van overgang en in dien onzekeren toestand oordeelde hij het raadzaam voor die belasting te stemmen welke nog eenige duizenden opbragt. Nu was de toestand echter anders. De belasting heeft thans drie jaren gewerkt en heeft niet gunstig gewerkt; zij werd toch niet naar een vasten maatstaf geheven en steeds moest daarbij met willekeur worden te werk gegaan. De belasting werkte ongunstig voor nuttige openbare vermakelijkheden; hij haalde daarbij aan de onderneming tot vestiging van een Hollandsch tooneel en eene opera te dezer stede, wees op de vele en groote opofferingen welke eenige ingezetenen zich voor die zaak getroostten, eene zaak welke steeds aanzienlijk verlies zou opleveren, van welk verlies nu nog belasting betaald wordt. Burgemeester en Wethouders hadden zich in hun rapport voor het behoud der belasting verklaard, omdat het eene door den wetgever voor de gemeenten aangewezen belasting was; zijns inziens zou deze belasting echter voor weinige gemeenten eenige vruchten kunnen dragen en uit de geschiedenis van de vaststelling der gemeentewet trachtte hij aan te toonen dat die belasting meer moest strekken om een bestaanden toestand te legaliseren, dan wel om tot eene bron van inkomsten voor de gemeenten te dienen, want wat was een bedrag van *ƒ* 8000 op het budget van 17 tonnen gouds. Burgemeester en Wethouders hadden er verder op gewezen, dat de wijze van heffing zoo eenvoudig was en met zoo geringe kosten gepaard ging, en hij wilde dat toegeven, maar tevens vragen of de wijze van heffing wel altijd even billijk is, waarbij hij er op wees dat de belasting wordt geheven van verschillende ondernemingen waar geen entree betaald wordt, wat hem deed vragen hoe daar contrôle mogelijk is. Wat het cijfer der belasting verder betrof in de van 1857 tot 1859 met elk jaar afnemende opbrengst der belasting vond hij een nieuw bewijs van de willekeurige toepassing der verordening. In 1860 klom het cijfer weder, maar alleen ten gevolge van de vestiging van het Hollandsche tooneel en de opera te dezer stede. De spreker verklaarde zich verder voor het heffen van eene matige belasting van de winsten welke de ondernemingen opleveren, vooral bij gelegenheid van de kermis, wanneer de belasting geheven zou kunnen worden naar den maatstaf van het aantal zitplaatsen, en dan meende hij dat het verlies voor de gemeentekas zich zou bepalen bij *ƒ* 2000, hoogstens *ƒ* 4000. Eindelijk wees hij nog op hetgene in het rapport van Burgemeester en Wethouders gezegd werd, alsof de voorstanders van de afschaffing dezer belasting het daardoor te lijden verlies zouden willen vinden door verhooging van de directe belasting, waarbij hij ook wees op eene tegenstrijdigheid in het rapport van Burgemeester en Wethouders, dewijl de directe belasting daarin geprezen en een weinig verder voor velen drukkend genoemd wordt. De bedoeling van de voorstanders der afschaffing nu was niet de directe belasting te verhoogen, maar het door die afschaffing te lijden verlies te vinden uit hetgene de directe belasting meer opbrengt dan geraamd is; men bedoelde geenzins een equivalent te zoeken in de directe belasting.

De heer *van Wageninge* verklaarde zich mede voor de afschaffing der belasting, welker opbrengst grootendeels voortspruit van nuttige ondernemingen, welke strekken in het belang der beschaving en het wenschelijke van welker bestaan hier meermalen is betoogd. Wel heeft de Raad besloten daaraan geene subsidie te verleenen, maar daarom moest men de bevordering van kunsten en wetenschappen niet belemmeren door eene belasting; terwijl men aan tentoonstellingen enz. subsidie verleent, moet men tooneelvoorstellingen, muziek-uitvoeringen en andere amusementen, welke ook in het belang der kunst zijn, niet drukken door deze belasting.

De heer *Plate* ving aan met te herinneren aan de aanleiding tot het thans gedane voorstel. Hij zou de laatste zijn om laag neer te zien op de kunsten, en vooral op de muziek, welker grooten invloed tot veredeling des menschdoms en bevordering der beschaving hij met korte trekken aanwees. Wie toch zou na het aanhooren van hartverheffende muziek in staat zijn tot het bedrijven van eene onedele daad? Maar daarom evenwel was hij niet gunstig voor de afschaffing der bestaande belasting gestemd, omdat bij afschaffing ook andere ondernemingen waarvoor hij veel minder sympathie gevoelde in de voordeelen daarvan zouden deelen. Daarbij kwam dat de inning der belasting zeer weinig kost; wel heeft men aangevoerd dat zij ongelijk werkte en daarom het denkbeeld geopperd eene belasting van de winsten te heffen, doch de spreker meende dat zulks zeer moeijelijk zou zijn te constateren, wat de heer Hoynck zelf had ingezien, want hij had er als in éénen adem bijgevoegd dat de belasting naar het getal zitplaatsen kon worden geheven, wat niet minder onbillijk zou zijn. De wettigheid der belasting toonde de spreker vervolgens nog aan en verklaarde ten slotte niet tot hare afschaffing te kunnen medewerken zoo lang nog andere meer drukkende belastingen bestaan, zoo als die op de brandstoffen, de boter, het vleesch enz.

De heer *van Reesema* keurde het behoud der belasting goed. In de eerste plaats trof zij een object van weelde, dat niet altijd strekt tot bevordering der beschaving. Ten tweede was deze belasting niet drukkend en zou hare afschaffing niet anders zijn dan een cadeau aan de ondernemers van publieke vermakelijkheden. Ten derde is deze belasting voorgeschreven bij de gemeentewet en als zoodanig billijk. Ten vierde hield hij het daarvoor dat de finantien de gemeente nog in een tijdperk van overgang waren, wat niet eerder zou ophouden dan wanneer de gemeente-belastingen in beter verband zullen zijn gebragt met de Rijks-belastingen, en in dezen toestand zag hij niet laag neder op eene inkomst van *ƒ* 6000. Men had de belasting onregtvaardig genoemd, maar zulks kon hij niet toegeven. Hij geloofde ook niet dat de belasting zoo ongunstig werkt. Hartelijk verheugde hij zich over den vooruitgang en den bloei onzer stad, maar is zij in iets vooruitgegaan, dan is het vooral in gelegenheden tot amusement en uitspanning, welke als paddestoelen verrijzen. De spreker was derhalve geen voorstander van de afschaffing der belasting, maar wel gunstig gestemd voor het verleenen eener subsidie aan de onderneming tot vestiging van een Hollandsch tooneel en eene opera te dezer stede. Men zag daarin eene onbillijkheid tegenover anderen, maar de spreker kon dit niet toegeven en maakte opmerkzaam dat bijna in alle steden subsidien worden verleend; zoo geniet men te 's Gravenhage het vrij gebruik van de zaal, vrij licht en vrij patent en bovendien eene subsidie van Z. M.

Ook de heer *Rueb* kon niet met de commissie van finantien instemmen. Hij verheugde zich over de opbrengst van eenige belastingen boven de raming, maar zag daarin geene reden voor de afschaffing dezer belasting; die meerdere opbrengst zou wel noodig zijn voor vermeerderde uitgaven. De belasting alleen gedurende de kermis te heffen achtte hij onbillijk. Men heeft de belasting ook alleen van de netto-opbrengst willen heffen, maar dan zou het slechts eene verplaatsing van belasting zijn, en hierin zag de spreker het bewijs dat men de belasting niet kan missen. Er zijn vele meer drukkende belastingen dan deze en de spreker zou er de voorkeur aan geven deze minder drukkend te maken of geheel weg te nemen. De wettigheid der belasting kon zijns oordeels niet worden betwist en hij was alzoo voor haar behoud, maar was wel genegen eene subsidie te verleenen aan de tooneel- en opera-onderneming te dezer stede, welke zoo heilzaam in het belang der beschaving werken kan.

De heer *Obreen* was zeer genegen in het belang der kunsten mede te werken, maar niet door middel van de afschaffing dezer belasting. Hij achtte het voorstel ook ontijdig en meende dat bij de behandeling der begrooting alleen de tijd daar was om zoodanige voorstellen te overwegen. Na al het gehoorde zou hij echter wel willen medewerken tot het verleenen van eene matige subsidie aan de onderneming van een tooneel- en opera-gezelschap te dezer stede.

De heer *Blom* wilde alleen aan het in de vorige vergadering door hem in het midden gebragte nog toevoegen, dat hij voor het verleenen eener subsidie zou zijn, mits daaraan voorwaarden verbonden werden.

De heer *van der Kun* was het met den heer Plate eens, dat hij liever de afschaffing zou zien van de belasting op vleesch, boter, brandstoffen enz., maar was voor de afschaffing dezer belasting, omdat zij in de praktijk niet houdbaar is. Voor eene billijke heffing diende wel te worden uitgemaakt, wat eigenlijk publieke vermakelijkheden zijn, en of de etablissementen waarop deze belasting ook wordt toegepast den naam van publieke vermakelijkheden verdienen. Hij achtte eene algemeene belasting op alle vermakelijkheden wenschelijk, maar gaf anders de voorkeur aan de geheele afschaffing. Het daardoor ontstaande tekort was bereids gedekt door de meerdere opbrengst der andere belastingen.

De heer *van der Hoop* wees nog nader op het wenschelijke van de afschaffing der belasting in het belang van de vrije werking en ontwikkeling der kunsten. Wat de aanmerking betrof, dat men liever de belasting op het vleesch, de boter, de brandstoffen enz. afgeschaft zou zien, allen zouden daarmede voorzeker instemmen, maar men moest in het oog houden dat die belastingen tonnen gouds opbrengen, zoodat zij niet kunnen worden gemist. Wat het verleenen eener subsidie aanging, hij bleef daarin een privilegie zien.

De heer *Plate* maakte nu de opmerking, dat men hem verkeerd scheen te hebben begrepen. Hij had toch niet gezegd dat de commissie van finantien liever de afschaffing had moeten voorstellen van de belasting op de brandstoffen, de boter enz., maar had aangevoerd dat zoo lang deze nog bestaan hij tegen de afschaffing der belasting op tooneelvoorstellingen wezen zou, welke toch wel degelijk door de bezoekers betaald wordt, even als de belasting op de boter en de steenkolen door de koopers van die artikelen en niet door de handelaars in boter en steenkolen.

Dit laatste denkbeeld opvattende, vroeg de heer *van Rijckevorsel*, wie de belasting betaalt wanneer de handelaars in boter en steenkolen hunne waren niet verkoopen? Zijns oordeels werden die dan wel degelijk door de handelaars gedragen. Hij betoogde nu nog nader het wenschelijke der afschaffing van de belasting en kwam op tegen het denkbeeld van het verleenen eener subsidie aan de tooneel- en opera-onderneming, waarin hij een privilegie zag voor hen die een aristocratisch genoegen smaken.

De heer *van Reesema* meende dat bij het behoud der belasting ook gelijkheid zal bestaan, omdat alsdan allen betalen, want in zake van belastingen zal steeds verschil aanwezig blijven; zoo betalen zij die brood eten geen belasting en zij die vleesch gebruiken wel, zoo wordt van paarden belasting betaald, maar voor ezels niet, ten gevolge waarvan, gelijk men zal hebben opgemerkt, het aantal ezels in ons Land in den laatsten tijd aanzienlijk is toegenomen, en wat nu aanbelangt dat zij geen belasting betalen welke te huis of elders meer democratische genoegens verkiezen te smaken, daarin kon geene reden gelegen zijn om de belasting af te schaffen.

Nog verschillende sprekers verzochten het woord, doch bij het vergevorderd uur werd de voortzetting der discussie tot de volgende zitting uitgesteld en de vergadering gesloten.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Dading tusschen den Staat en de Maatschappij tot indijking van op- en aanwassen in de Ooster-Schelde.

Het aan de Tweede Kamer ter overweging aangeboden ontwerp van wet, tot goedkeuring eener dading tusschen den Staat en de Maatschappij tot indijking van op- en aanwassen in de Ooster-Schelde bevat het volgend eenig artikel:

„De dading, tusschen den Staat en de Nederlandsche Maatschappij tot indijking van op- en aanwassen in de Ooster-Schelde aangegaan, wordt goedgekeurd zoo als zij is getroffen bij onderhandsche acte van 11/24 december 1860; in afschrift aan deze wet vastgehecht."

Deze onderhandsche acte luidt als volgt:

„De Staat der Nederlanden, waarvoor ten deze handelen Hunne Excellentien de Minister van Binnenlandsche Zaken en de Minister van Staat en van Finantien, ter eenre;

„en de Raad van Bestuur der Nederlandsche Maatschappij tot indijking van op- en aanwassen in de Ooster-Schelde, gezeteld te Bath, provincie Zeeland, ter andere;

„In aanmerking nemende, dat zoowel over het tijdstip der vervalling van de concessie, door de Nederlandsche Regering verleend bij contract van den 8 october 1849, gewijzigd 17/24 Maart 1855, tot het graven van een kanaal door Zuid-Beveland, de afdamming van het Krekerak in de Ooster-Schelde en het indijken op regt van erfpacht voor 99 jaren van op- en aanwassen in de Ooster-Schelde, tot eene oppervlakte van 14,000 bunders, als omtrent de gevolgen dier vervalling verschil bestaat, hetwelk uit het oogpunt van het regt voor verschillende opvattingen en beslissingen vatbaar is, en wenschende een kostbaar en langdurig proces voor te komen, waartoe het verschil aanleiding kan geven indien het niet in der minne wordt beëindigd, zijn tot dat einde overeengekomen, als volgt:

„Art. 1. Het contract van concessie, aangegaan den 8 october 1849 en gewijzigd bij contract van 17/24 maart 1855, wordt ontbonden voor zooveel betreft de krachtens die contracten op den contractant ter andere rustende verbindtenis tot het maken: *a*, van een kanaal, doorsnijdende het eiland Zuid-Beveland, met de daartoe behoorende werken; *b*, van eene afdamming in het Krekerak met de daartoe behoorende werken, en *c*, van de werken, in art. 16 der concessie vermeld.

„Art. 2. De uitgifte op erfpacht van op- en aanwassen, toebehoorende aan den Staat, bij het eerstvermeld contract gedaan, wordt teruggebragt tot de oppervlakte op de aan deze acte van dading vastgehechte kadastrale kaart aangeduid onder de benaming van 1sten en 2den polder, met een buitenberm of buitengrond rondom den op deze kaart afgebeelden dijk dier polders, ter breedte van *driehonderd ellen*, zonder regt op verderen aanwas.

„Deze erfpacht blijft bepaald op negen en negentig jaren, begonnen den 9 october 1849, en op vijf gulden 's jaars van iederen ingepolderden bunder, de dijken daaronder begrepen, vorderbaar na het eindigen van het tweede jaar na de inpoldering. Het tijdstip, waarop elke inpoldering geacht wordt voltooid te zijn, blijkt uit de tweede aangifte, bedoeld bij art. 13 der wet van 6 junij 1840 (Staatsblad n.º 17). Bij gemis van deze aangifte wordt het door twee wederzijds en een derde door beide de eersten of geregtelijk te benoemen deskundigen vastgesteld.

„Wanneer latere inpolderingen plaats hebben, heeft de Staat het regt van uitweg over en aansluiting der nieuwe dijken aan de dijken der polders van de Maatschappij, zonder eenige vergoeding hoegenaamd.

„Art. 3. De Staat maakt geene aanspraak op eene oppervlakte schorren ter grootte van zeshonderd bunders, liggende in de gemeenten Krabbendijke, Rilland en Maire, en Fort Bath en Bath, onmiddellijk langs de dijken van de Stroodorpe- en Reigerbergsche-polders, binnen de polders n.s 1 en 2 in artikel 2 vermeld. De scheiding tusschen deze zeshonderd bunders schorren en de erfpachtsgronden van den Staat zal met eene regte lijn midden door den 1sten en 2den polder van het westen naar het oosten loopen. Zij zal, na meetkundige opneming door twee beëedigde landmeters, tusschen den Staat en de Maatschappij onherroepelijk gesteld worden.

„Art. 4. Indien voor den Staatsspoorweg van Rozendaal, langs Bergen op Zoom, naar Goes, Middelburg en Vlissingen, gronden, dijken of bermen der polders, vermeld in het vorig artikel, benoodigd zijn, is de Staat bevoegd, de gedeelten daarvan, voor den aanleg en de exploitatie van dien spoorweg vereischt, dadelijk in bezit en in gebruik te nemen, en is de Maatschappij verpligt, den Staat in den vollen eigendom daarvan onmiddellijk te herstellen. De schadeloosstelling daarvoor zal *ƒ* 2000 per bunder oppervlakte bedragen en uitbetaald moeten worden vóór de inbezitneming.

„De erfpacht van gronden van den Staat, voor den spoorweg ingenomen, houdt op met den dag der betaling van gezegde schadeloosstelling.

„Art. 5. De Maatschappij draagt aan den Staat in eigendom over al de reeds uitgevoerde werken aan het kanaal en de daarlangs loopende waterleidingen en bermslooten, met al de door haar aangekochte gronden voor het kanaal en de kanaalwerken, hetzij die gronden al of niet vergraven zijn, de huizen daarop staande of opgerigt, en voorts ook al de materialen, stoom- en andere tuigen, ijzer, hout, palen en steenen, niets uitgezonderd, welke voor de werken van het kanaal aanwezig zijn, volgens opneming daarvan gedaan van wege het bestuur van den waterstaat, den 23 en 24 augustus 1858. De Maatschappij zal echter van de voormelde door haar aangekochte gronden die gedeelten behouden, die blijken niet ten nutte van het kanaal met bijbehoorende werken en gebouwen benoodigd te zijn; alles volgens de rigtingen van wege den Staat uit te bakenen.

„Art. 6. Uit hoofde van dezen afstand ziet de Staat af van zijn regt op het kapitaal van twee maal honderd duizend gulden in Lands-effecten, door de Maatschappij als waarborg voor de rigtige uitvoering der werken, begrepen in de concessie, aan den Staat in bewaring gegeven. De teruggave daarvan aan de Maatschappij zal plaats hebben met de onbetaalde coupons, zoodra het bewijs geleverd wordt dat de vorderingen zijn gekweten, welke Nederlandsche ingezetenen of besturen, ter zake van werken voor de Maatschappij uitgevoerd, nog ten haren laste hebben.

„Art. 7. Deze overeenkomst wordt door den Staat aangegaan onder voorbehoud van goedkeuring door de Wetgevende Magt.

„Wordt die goedkeuring geweigerd, dan treden contractanten terug in de wederzijdsche regten, zoo als die bepaald zijn bij de contracten van den 8 october 1849 en 17/24 maart 1855.

„Aldus overeengekomen en onderteekend te Londen den 11 december 1860 door het Bestuur van de Maatschappij, te 's Gravenhage den 24 december 1860.

(*Get.*) Geo. P. Bielder, *President.*
„ Alfred J. Head, *Secretaris.*
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) S. van Heemstra.
De Minister van Staat en van Finantien,
(*get.*) van Hall.
Voor kopij conform,
De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Finantien,
van Hoytema."

Aan de bij de wetsvoordragt behoorende Memorie van Toelichting wordt het volgende ontleend:

„In één opzigt, waartegen groot bezwaar is geopperd, onderscheidt deze dading zich belangrijk van de afgestemde overeenkomst van $^{22}/_{23}$ december 1858. Bij deze laatste behield de maatschappij haar erfpachtsregt op eene oppervlakte van 4000 bunders op- en aanwassen, boven de oppervlakte der twee polders. Bij de tegenwoordige dading wordt de erfpacht beperkt tot de Rijksgronden in deze twee polders met een breeden buitenberm, welke tot behoud van de polders noodig wordt geacht om daarop aarde te halen of werken aan te leggen tot herstel of onderhoud der dijken.

„Tot goed verstand der dading vestigt de Regering de aandacht op hetgeen daarbij aan den Staat in eigendom zonder eenige betaling overgaat.

„Het bestaat als volgt:

„1º, uit vergraven en nog niet vergraven gronden, door de maatschappij voor het maken van het kanaal en de havens aangekocht, ter waarde van	*ƒ* 148,555.00
„2º, uit reeds verrigte kanaalwerken, gewaardeerd op	- 306,430.90
„3º, uit huizen, gebouwen, materialen, stoom- en andere tuigen, gewaardeerd op	- 291,200.00
te zamen	*ƒ* 746,185.90

boven en behalve de erfpacht van den Rijksgrond, ten koste van de maatschappij ingepolderd, beloopende *ƒ* 5 's jaars per bunder, en de voorregten, voortvloeijende voor den Staat uit de in de dading opgenomen voorwaarden, in het belang van den Staatsspoorweg, waarvan de aanleg, in geval van proces over de concessie, anders gevoelig zou kunnen worden belemmerd of kostbaarder gemaakt. Het is toch niet te ontkennen dat zoodanig proces eene oorzaak kan wezen om, althans tijdelijk, de voltooijing der kanaalwerken en havens en den aanleg van den Staatsspoorweg in Zeeland tegen te houden, en indirecte nadeelen en tijdverlies te veroorzaken, welke door de aanneming van de dading worden voorgekomen.

„Bij eene onvooringenomen beoordeeling der dading zal het dadelijk opvallen, dat, zoo er de maatschappij door wordt gebaat, het grootere voordeel hier geheel is aan de zijde van den Staat. De spoorweg toch van Rozendaal, langs Bergen op Zoom, Goes, Middelburg, tot Vlissingen — eene der lijnen, waarvan de aanleg bij de wet van 18 augustus 1860 werd bepaald, — kan niet tot stand komen tenzij alvorens het kanaal door Zuid-Beveland zij voltooid. En wanneer nu het algemeen belang eischt, dat zoodra mogelijk met dien aanleg worde begonnen en daaraan met kracht worde voortgewerkt, dan is het volstrekt onvereenigbaar met dat algemeen belang, de voltooijng van het kanaal afhankelijk te laten van een regtsgeding, waarvan de uitkomst, vooral wat den tijd betreft, steeds hoogst onzeker blijft. Wat er dus ook uit een zuiver regtskundig oogpunt voor de regten van den Staat zou zijn te zeggen, het Staatsbelang brengt mede, de handhaving der regten niet bij den regter te zoeken, maar veeleer een vergelijk aan te gaan, 't welk op zich zelf geldelijk niet nadeelig is voor het Rijk."

Wijziging van Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1860.

De indiening van het, onder dagteekening van den 5 mei jl. aan de Tweede Kamer ingezonden wetsvoorstel tot wijziging van hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1860 is, volgens de Memorie van Toelichting, vooral ook een gevolg van de gebeurtenissen, die in dat jaar in Syrië voorvielen en van het daaruit voortgevloeid besluit der Regering om het eskader uit de Middellandsche Zee naar de kusten van dat Land te zenden. Dit heeft bij de overweging van dit ontwerp in de afdeelingen der Kamer tot de opmerking aanleiding gegeven, dat de bedoelde maatregel welligt op eene wijze had kunnen ten uitvoer worden gebragt, die gunstiger uitkomsten opleverde, dan thans daardoor verkregen zijn. De verschijning der drie in de Middellandsche Zee aanwezige fregatten op de Syrische kust, terstond na het uitbreken der onlusten aldaar en vóór dat de scheepsmagt der andere zeemogendheden op dat punt aanmerkelijk versterkt was, zou, meende men, mogelijk geweest zijn en doel getroffen hebben. In plaats daarvan is eerst na geruimen tijd een onzer fregatten op de Syrische kust aangekomen, is dit, weder na eenig tijdsverloop, door een tweede fregat gevolgd en is het derde in 't geheel niet naar deze bestemming vertrokken. Men vroeg, welke redenen de onmiddellijke en gelijktijdige afzending van het eskader naar een punt, waar de verschijning nut had kunnen stichten, hebben belet. Te gelijk wenschte men iets naders te weten omtrent de oogziekte, die op een der hier bedoelde oorlogschepen, de Evertsen, is uitgebroken, en omtrent de tot het te keer gaan van dit kwaad genomene maatregelen. Volgens loopende geruchten toch heeft aan de voorzorgen om de verdere verspreiding der kwaal tegen te gaan en aan de verpleging der lijders vrij wat ontbroken.

Ongaarne heeft men gezien, dat bij het tegenwoordig wetsontwerp, tot dekking van het tekort op het begrootings-artikel betrekkelijk de kosten voor de buiten 's lands aanwezige oorlogschepen, ook af- en overschrijving plaats heeft van artikelen, die het loodswezen betreffen. Dit strijdt met het nog bij de behandeling der jongste begrooting van marine dezerzijds voorgestaan gevoelen, dat de uitgaven voor het loodswezen geheel op zich zelve behooren te worden gehouden en niet vermengd met de overige uitgaven van het Departement van Marine. Het nadeel wordt anders geboren, dat het niet of niet duidelijk genoeg blijkt, hoeveel het loodswezen jaarlijks kost; hetgeen echter in verband met den aard van deze uitgaven, die eigenlijk uit de loodsgelden behooren te worden bestreden, hoogst wenschelijk is. De zaak is te erger, omdat de Kamer nog onlangs eene wet heeft aangenomen, waarbij de kosten voor het loodswezen, naar aanleiding van hoogere ontvangsten aan loodsgelden over hetzelfde hier in aanmerking komende dienstjaar 1860, met *f* 20,000 worden verhoogd. Deze verhooging had blijkbaar in de eerste plaats moeten worden bewerkt door af- en overschrijving van die artikelen, tot het loodswezen betrekkelijk, die een overschot aanboden. Had de Regering dien weg gevolgd, de zaak zou een meer regelmatigen loop genomen hebben, de indiening van twee afzonderlijke wetten tot wijziging van een en hetzelfde hoofdstuk der begrooting voor een bepaald dienstjaar ware vermeden, en, wat vooral in aanmerking komen moet, de begrooting van het Departement van Marine ware niet, gelijk thans het geval zal zijn, op eene indirecte wijze met *f* 20,000 verhoogd.

Ook onafhankelijk van deze bedenking heeft het tegenwoordig wetsontwerp de strekking om onderscheidene posten der begrooting van het Departement van Marine voor het afgeloopen dienstjaar geheel uit te putten, zoodat het maar al te zeer te vreezen is, dat op dit hoofdstuk geen noemenswaardig bedrag zal overschieten. Men ziet zulk eene strekking altijd met leedwezen. Zij strijdt met den aard eener goed ingerigte begrooting, waarbij de voornaamste posten zóó moeten worden geraamd, dat zonder onvoorziene omstandigheden het cijfer meer dan toereikend is.

Aan den anderen kant heeft het eenige bevreemding verwekt, dat ook uit de artt. 28 en 29, waaronder de tractementen der zeeofficieren en der officieren van administratie zijn uitgetrokken, wordt overgeschreven. Dergelijke tractementen laten zich vooraf met genoegzame zekerheid ramen. Zij zijn niet gelijk te stellen met de uitgaven voor materieel, waarop bij eene goede administratie overschot moet worden verworven. Blijft van de uitgaven voor personeel een aanmerkelijk deel ongebruikt, men wekt welligt het vermoeden op, dat het benoodigd bedrag daarvoor voorbedachtelijk hooger is opgevoerd, opdat later overschrijving uit dat bedrag mogelijk zij.

Eindelijk heeft men nog doen opmerken, dat de voorstelling, in de 2de alinea der Memorie van Toelichting omtrent het ontoereikend bedrag van den post voor onvoorziene uitgaven op de begrooting voor 1860 niet geheel juist is. Bij het lezen dier zinsnede zou men tot het vermoeden komen, dat die post buitengewoon laag geraamd was. Dit is echter niet het geval geweest. Op de oorspronkelijke begrooting voor 1859 werd slechts *f* 50,000, op die voor 1860 *f* 70,000 voor onvoorziene uitgaven uitgetrokken. Zoo deze post voor 1859 later aanmerkelijk is verhoogd, hing dit te zamen met de buitengewone omstandigheden, die in dat jaar oprezen. Er kan dus geenszins van eene aanmerkelijke vermindering van het bedoelde begrootingsartikel voor 1860 sprake zijn.

Naar het oordeel der Commissie van Rapporteurs zijn deze vragen en bedenkingen vatbaar om bij de openbare beraadslaging te worden opgelost, en heeft de Commissie derhalve gemeend die te kunnen opnemen in een *Eindverslag.*

Wijziging van hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1861.

Bij de overweging in de afdeelingen der Tweede Kamer van het wetsontwerp tot wijziging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1861 hebben vele leden te kennen gegeven, dit wetsvoorstel ongaarne te hebben zien indienen, en zelfs de reden, waarom de Regering tot die indiening is overgegaan, te nauwernood te hebben kunnen bevroeden. Wat toch is hier het geval? Ten gevolge van eene onvoorziene ramp aan de dokwerken te Willemsoord en de weigering der Rekenkamer om de daardoor noodig gewordene uitgave van *f* 32 a *f* 33,000 op het begrootingsartikel voor die dokwerken aan te wijzen, ontstaat de noodzakelijkheid om het artikel voor onvoorziene uitgaven met deze betaling te belasten. Maar kan nu daaruit voortvloeijen, wat in de Memorie van Toelichting wordt gezegd, dat, indien het artikel voor onvoorziene uitgaven niet dadelijk met een gelijk bedrag wordt aangevuld, stremming in de dienst zal plaats hebben? Van de *f* 50,000, over 1861 voor onvoorziene uitgaven toegestaan, blijven, na de bedoelde betaling, nog *f* 17 of *f* 18,000 over. Is derhalve dit bedrag thans, nu nauwelijks vier maanden van het dienstjaar verstreken zijn, reeds verbruikt? Men moet dit uit de gezegden der Memorie van Toelichting opmaken, maar zou ook dan nog moeten vragen, of wel eene verhooging van den bedoelden post tot het oorspronkelijk bedrag van *f* 50,000 noodig is, en of de tegenwoordige voordragt niet een nieuw bewijs oplevert, dat bij het Departement van Marine maar al te zeer de strekking bestaat, om de jaarlijksche begrooting tot den laatsten cent uit te putten en den post voor onvoorziene uitgaven niet zoo zeer te besteden tot bestrijding van uitgaven, die inderdaad niet vooraf te berekenen waren, als wel tot aanvulling van begrootings-artikelen, waarop meer wordt geïmputeerd dan geraamd was. De wijze, waarop over 1859 de toegestane som voor onvoorziene uitgaven is besteed, geeft regt tot deze aanmerking. Niet minder dan *f* 65,000 zijn daaruit genomen om gewone begrootings-artikelen aan te vullen, waaronder verscheidene waren, die bureau- en locaalbehoeften betroffen. Hoogere uitgaven van dezen aard zijn niet het gevolg van onvoorziene omstandigheden, maar wel daarvan, dat óf niet behoorlijk wordt geraamd, óf dat men zich bij het Departement van Marine aan de grenzen niet houdt, waarin de begrootingswetten de hoofden der departementen van algemeen bestuur bij het doen van uitgaven beperken. Sommige dezer leden hadden, om de aangeduide redenen, liever gezien, dat de Regering, indien werkelijk, nu reeds zonder nadere wetsbepaling, de te doene betaling niet uit den post voor onvoorziene uitgaven te bestrijden was, daarvoor een nieuw art. 25*a* op hoofdstuk VIII der begrooting voor 1861 had gebragt. Anderen opperden het denkbeeld, of de Rekenkamer niet kon worden gemagtigd om de uitgave op art. 25 der begrooting te imputeren; waartegen dan echter werd aangevoerd dat de uitgave gedaan is en de betaling daarvan met eenigen spoed volgen moet. In elk geval wenscht men nader omtrent deze aanvrage te worden ingelicht en vooral ook te weten, of nu reeds een aanmerkelijk deel der voor het loopende jaar aan het Departement van Marine toegestane som voor onvoorziene uitgaven verbruikt is.

Naar aanleiding van deze voordragt werd voorts nog gevraagd, welke de tegenwoordige toestand der dokwerken te Willemsoord is, en of er voldoend uitzigt bestaat, dat de scheur in het nieuwe droogedok geheel zal worden gedigt.

Naar het oordeel der Commissie van Rapporteurs is geene voorafgaande schriftelijke gedachtenwisseling met de Regering over deze bedenkingen en vragen noodzakelijk, maar kunnen die bij de openbare beraadslaging over het wetsontwerp worden behandeld.

Verslag van het beheer en den staat der Oost-Indische bezittingen over 1858.

Het bij art. 60 der Grondwet bedoeld Verslag van het beheer en den staat der kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen over 1858, bij missive van den Minister van Kolonien van 4 december 1860 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden, werd in handen gesteld eener Commissie om daarover rapport uit te brengen. Het Verslag werd eerst in het begin van februarij gedrukt aan de leden rondgedeeld, en de daarbij behoorende staten in de laatste dagen van die maand.

De Commissie heeft onder dagteekening van 7 mei rapport uitgebragt en vangt dat aan met de verklaring dat zij zich ook thans, om vroeger aangevoerde redenen, zal onthouden van de behandeling der vraag, in hoe verre het Verslag voldoet aan hetgeen de Grondwet heeft bedoeld. Maar het is haar een aangename pligt, in het algemeen te mogen opmerken, dat, niettegenstaande de vele leemten en gebreken, dit Verslag ook wederom getuigt van het voortdurend streven naar verbetering. Ook is dit verslag reeds bij de Tweede Kamer ingekomen den 4 december 1860, terwijl dat over 1857 eerst werd ontvangen op den 4 januarij 1860. De Commissie vertrouwt gaarne dat steeds op dezen goeden weg zal worden voortgegaan.

Het rapport over het Verslag van 1857 bevatte een aantal opmerkingen en vragen, waaromtrent de Kamer besloot inlichtingen van den Minister te vragen op de daarvoor vatbare punten. Ten gevolge van omstandigheden werd dit besluit eerst zeer laat genomen (op 26 april 1861), ofschoon het rapport reeds was vastgesteld op den 25 julij 1860. De gevraagde inlichtingen hebben dien ten gevolge door den Minister nog niet kunnen worden gegeven, maar mogen nog worden verwacht. De Commissie heeft daarom gemeend, zich *in den regel* te mogen onthouden van gelijke opmerkingen en vragen, die met betrekking tot dit verslag zouden kunnen worden gemaakt en gedaan.

Bij de Commissie is een punt besproken, dat zij, uit hoofde van het buitengewoon gewigt, gemeend heeft in haar verslag voorop te moeten stellen. Het staat in verband met het voorschrift van artikel 60 der Grondwet: „De wet regelt de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen.” Dat aan dit voorschrift tot dusverre geene uitvoering is gegeven behoeft geene herinnering, evenmin als dat het thans algemeen wordt erkend, dat aan de bedoelde wet dringende behoefte bestaat. Desniettemin is het te vreezen, dat het, uit hoofde van het groote verschil van gevoelen dat omtrent die wet bestaat, nog wel eenigen tijd zal duren vóór dat zij zal zijn tot stand gebragt. Is zij eenmaal tot stand gebragt, zij zal nog niet dadelijk kunnen werken, en werkt zij eenmaal, het zal nog lang duren vóór men er hier te Lande het gevolg van zal zien. Dit een en ander in aanmerking genomen, is bij de Commissie de vraag gerezen, of niet althans eenigermate zou kunnen worden te gemoet gekomen aan het bezwaar der niet-uitvoering van het aangehaalde grondwetsartikel, indien het Gouvernement kon goedvinden, aan de Staten-Generaal mede te deelen de rekening van de werkelijke koloniale ontvangsten en uitgaven, ingerigt op gelijke wijze als de thans ook jaarlijks aan die Vergadering medegedeelde rekeningen van de werkelijke ontvangsten en uitgaven van het Moederland, en alzoo meer gedetailleerd dan de aantooningen, die ook thans weder bij dit verslag worden overgelegd. De Commissie meent dat daardoor althans een belangrijke stap zou gedaan worden op den weg, dien de Grondwet aanwijst. Niet alleen toch zoude de zekerheid, dat alle koloniale uitgaven later in de bijzonderheden aan eene openbare beoordeeling zouden worden onderworpen, hare hoogst nuttige zijde hebben; maar ook zoude de bedoelde mededeeling een belangrijk licht verspreiden over vele détails van de Indische huishouding en de Staten-Generaal voorbereiden tot eene op kennis van zaken gegronde beoordeeling der Indische begrooting, die, althans volgens het laatste daaromtrent bij de Tweede Kamer ingediend wetsontwerp, aan de goedkeuring der Staten-Generaal zou worden onderworpen. Wierd de Regering genegen bevonden om aan dit verlangen te gemoet te komen, het meest wenschelijk zou dan zijn, dat bij elk koloniaal verslag telkens de rekening wierd overgelegd van het jaar waarover het verslag loopt. Die rekening zou dan zijn een deel en een belangrijk deel van dat verslag. Mogt dit, uit hoofde van administrative bezwaren onmogelijk zijn, men zoude zich moeten vergenoegen met telkens de laatst afgesloten rekening te ontvangen. De Commissie meent de overweging van dit denkbeeld met den meesten ernst aan de Regering te mogen aanbevelen.

De Commissie vraagt vervolgens opheldering omtrent verschillende punten en besluit haar Verslag met het voorstel, dat daarvan, nadat het zal zijn gedrukt en rondgedeeld, ook een exemplaar worde gezonden aan den Minister van Kolonien, met verzoek om nadere mededeelingen en inlichtingen op de daarvoor vatbare punten.

Contracten enz. met inlandsche Indische Vorsten.

Bij missive van den Minister van Kolonien van den 22 februarij 1861 werden, ter voldoening aan het 2de lid van art. 44 van het reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch Indië, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal medegedeeld een vijftal contracten met Indische Vorsten gesloten, benevens eenige acten van bevestiging van ratja's en fettors op het eiland Timor. Deze stukken werden in handen gesteld eener commissie om daarover rapport uit te brengen, welke zich onder dagteekening van 10 mei van hare taak gekweten heeft en aan het slot van haar rapport voorstelt: 1°. haar verslag te doen drukken en ronddeelen en bij afschrift te verzenden aan den Minister van Kolonien, met verzoek om inlichtingen omtrent de punten, die daarvoor vatbaar worden bevonden; 2°. dien Minister te verzoeken om, bijaldien de Minister alsnog van meening mogt zijn dat redenen bestaan, waarom de Kamer zou behooren te handhaven haar besluit om de medegedeelde stukken *alleen voor de leden* te doen drukken, die redenen aan deze Vergadering, des gevorderd in comité-generaal, mede te deelen.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.